

„RĂMĂȘIȚELE GRUPULUI ION UȚĂ”: FORMAȚIUNILE DE REZISTENȚĂ DIN BANAT CONDUSE DE FRAȚII DUICU, DUMITRU MUTAȘCU ȘI DUMITRU IȘFĂNUȚ (1949-1954)

În contextul intensificării activității grupurilor de rezistență din Banat, în iarna 1948-1949, serviciile represive ale guvernului de la București au luat în considerare riscul de a pierde autoritatea și chiar controlul în anumite zone din provincia sud-vestică, motiv pentru care au decis intervenția de urgență și cu forțe considerabile. Rezultatele au fost cele așteptate, adică distrugerea principalelor grupuri bănățene, între ele și cel al colonelului Ion Uță. Însă unii din membrii acestei grupări au reușit să scape de arestare și ulterior s-au reunit sub conducerea unor noi lideri, constituind formațiuni – „rămășițele grupului Uță”, potrivit terminologiei Securității – care au infirmat timp de mai mulți ani pretenția regimului comunist de a controla întregul teritoriu montan al Banatului.

În textul de față ne ocupăm de complicata istorie a grupurilor conduse pentru anumite intervale de timp de către frații Duicu, Dumitru Mutașcu și Dumitru Ișfănuț. Oamenii au trecut de multe ori dintr-un grupușcul în altul, altelei s-au reunit pentru scurte perioade, astfel încât reconstituirea riguroasă a ridicat suficiente probleme. Sursele noastre sunt constituite din documente de arhivă și mărturii.

1. Reunirea supraviețuitorilor din grupul colonelului Ion Uță

În momentul atacului Securității, la 7/8 februarie 1949, unii dintre membrii grupului Uță erau plecați după alimente¹. În fața ofensivei întreprinse de autorități, ei au căutat să-și găsească locuri cât mai sigure de refugiu. Spre exemplu, Pavel Vădraru și Iosif Baderca s-au ascuns o vreme la părinții celui dintâi, în podul cu fân. Deoarece în sat pericolul de a fi prinși era foarte mare, cei doi s-au despărțit temporar. Vădraru a plecat în pădure, unde avea un adăpost („cazemată”). Pentru a nu i se vedea urmele a mers pe cursul unui râu, prin apă, pe șinele căii ferate forestiere, dar și prin zăpada până la brâu. Avea la el pistolul cu muniție și ceva mâncare primită de la oamenii pe la care trecuse. Supraviețuirea în munți pe timp de iarnă era însă extrem de dificilă².

Cei care au scăpat din grupul colonelului Uță au încercat să se regroupeze. Unii supraviețuitori au povestit că erau foarte puțini, iar ajutoarele primite din partea sătenilor se micșoraseră și ele³, alții că numărul lor se ridica la 37. În primăvară s-au reunit în pădure. „Acum, când ne murise șeful, așteptam să vină alt șef, care să ne organizeze. Așteptam. Nu mai puteai să miști, că era atâta armată!”. Când trupele intrau în pădure, rebelii fugeau în sat, spre a se ascunde. În general lumea era binevoitoare, deși informatorii nu lipseau⁴.

O luptă între unii partizani și Securitate s-a mai dat la Rusca și la Globurău. Asupra celor dintâi se pusese război în bani. Spre exemplu, Radu Dincă, unul dintre ei, „valora” 200.000 de lei. El a și plecat spre Timișoara, unde își avea domiciliul, să se întâlnească cu soția lui, pe care o rugase să ia legătura cu țărani din regiune, pentru a organiza și acolo rezistența. Ulterior soția l-a

¹ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *Drumuri în întuneric (Destine mehediniene; 1945-1964)*. Transcrieri după înregistrări audio efectuate în anii 1994 și 1998, București, Fundația Academia Civică, 1998, p. 198.

² *Ibidem*, p. 199-200. Pavel Vădraru își amintea despre acel episod: „Aveam cazemata în coastă, sus, unde aveam și alimente, cartofi [...] Am încercat să fac focul, dar lemnele erau ude și s-a făcut un fum de n-am mai văzut nimic până a doua zi dimineața. Orbisem. Mi-am zis că am să mor pe-aici, mor ca un câine, nu știe nimeni de mine, nu puteam să strig fiindcă m-ar fi găsit armata. A dat Dumnezeu și înspre seară o început să se lumineze câta la ochi. Am stat acolo vreo săptămână, am mâncat numai cartofi, că făina mucegăise, nu mai era bună. După aia, a început să se ducă zăpada un pic și-am putut să ies” (*ibidem*).

³ Radu Dincă, *Am luptat în Semenici, în gruparea colonelului Uță*, în 22, nr. 43, din 1-8 noiembrie 1991, p. 8.

⁴ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 198-200. Vezi și mărturia lui Iosif Baderca zis Gherghiniță, în Ion Hurtupan, *Rezistența armată în Caraș-Severin (1944-1958)*, Reșița, Editura Timpul, 2000, p. 219.

trădat și a fost arestat de o echipă de securiști la Pădurea Verde, în marginea Timișoarei, în iunie 1950⁵.

1.1. Nucleul din jurul fraților Duicu (1949)

La jumătatea lunii februarie 1949, scurt timp după distrugerea grupului Uță, Securitatea considera că partizanii care scăpaseră se aflau sub conducerea fraților Duicu ziși Boeru, din comuna Domașnea⁶. Se pare că liderul grupului era Ion Duicu zis Boieru (dar și Popa, pentru că avea obiceiul de a se travesti în haine preoțești), iar alături de el se mai aflau frații săi Nistor și Petru Duicu, Gheorghe Cristescu, Petru Românu, toți din Domașnea; Stelian Berbecaru, din Buzău; Nicolae Lalescu, Nistor Armaș zis Gârbin, Ion Izbașa zis Daba și Ion Duicu, aceștia originari din Cornereva⁷.

Securitatea reușise până la 2 martie 1949 să introducă un informator între supraviețuitorii din grupul Uță. Informatorul nu doar că se infiltrase în rândurile partizanilor (10 în total), dar ghidat de securiști crease o diversiune, doi dintre partizani alegând să se izoleze de ceilalți. Securitatea urmărea crearea condițiilor ca partizanii să se împuște între ei, adică cei 8 rămași să-i lichideze pe cei doi plecați. Cu ajutorul aceluiași informator, poliția politică a aflat locurile de adăpost ale rebelilor și toate persoanele care erau în legătură cu ei, oferindu-le provizii și adăpost. Pe baza acestor informații precise, Securitatea pregătea capturarea partizanilor printr-o acțiune simultană la obiectivele identificate, agentul ei fiind utilizat pentru verificarea acestor ținte⁸. Securiștii au aflat că 10 membri ai grupului Uță se găseau într-un adăpost special construit lângă un sălaș din zona „Cracul Stânei”, 22 de km vest de Cornereva. Pentru anihilarea grupului s-a inițiat o operațiune pe 6 martie 1949, trupele având o călăuză care cunoștea foarte bine zona și locul unde se afla adăpostul. În dimineața zilei de 7 martie 1949, în adăpost au fost surprinși doar doi luptători anticomuniști, ceilalți opt părăsind zona cu 24 de ore înainte. Cei doi partizani au deschis focul asupra securiștilor, dar Horia Izbașa zis Michescu, plugar din comuna Cănicea, județul Severin, a fost împușcat mortal. Datorită vizibilității reduse – viscolul era extrem de puternic, cu o abundentă cădere de zăpadă – Nistor Armaș zis Gârbin a reușit să dispară, deși fusese rănit. Securitatea nu îi dădea nici o șansă de supraviețuire, deoarece pierduse mult sânge, după cum o dovedeau dărele lăsate pe zăpadă, în condițiile în care mai și fugise doar în cămașă și cu capul descoperit, iar pe o rază de 10 km nu avea unde să se adăpostească. Au fost capturate: o armă ZB, un pistol „cu butoi”, trei grenade defensive, 100 de cartușe pentru arma ZB, două cutii cu praf de pușcă. Datorită condițiilor climatice nefavorabile, trupele au fost nevoite să se adăpostească în sălașe, operațiunea durând trei zile, între 6 și 9 martie 1949. În urma acestei acțiuni au reieșit și punctele slabe ale trupelor trimise pe teren, ele neavând echipament de munte și fiind lipsite complet de mijloace de transmisiuni⁹. Pentru acțiunile contra celor care scăpaseră din grupul colonelului Uță, Securitatea a făcut recunoașteri aeriene pe Valea Cernei, dar și terestre cu ajutorul unei patrule de la Centrul de schi de pe Muntele Mic, iar trupele au fost transportate de la Caransebeș la Băile Herculane cu o garnitură specială de tren¹⁰. Potrivit unor informații, Nistor Armaș zis Gârbin, partizanul scăpat din confruntarea amintită mai sus, a reușit să ajungă în satul Frătăncea, din comuna Cornereva. Se pare că a fost împușcat mai apoi de o persoană neidentificată¹¹.

În afară de cei reținuți deja, până în prima decadă a lunii martie 1949 autoritățile reușiseră să-i identifice pe membrii din sate ai organizației colonelului Uță. Aceștia urmau să fie arestați după lichidarea celor opt partizani înarmați, în frunte cu frații Duicu, care se ascundeau în munții

⁵ Radu Dincă, *op. cit.*, p. 8.

⁶ Emil Sebeșan, Ileana Silveanu, *Rezistența din Banat*, II, în *Arhivele Totalitarismului*, nr. 19-20/1998, 2-3, p. 141 (doc. de la Arhivele Tribunalului Militar Timișoara (în continuare ATMT), fond *Penal*, dos. nr. 64, Caraș, vol. III, f. 139-141).

⁷ Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 60.

⁸ Miodrag Milin (ed.), *Rezistența anticomunistă din Munții Banatului în documente*, București, Fundația Academia Civică, 2000, p. 84 (doc. de la ATMT, fond *Jud. Caraș-Severin*, dos. nr. 64(2)/1949, f. 38-39).

⁹ *Ibidem*, p. 89-90, 120-121 (doc. de la ATMT, fond *Jud. Caraș-Severin*, dos. nr. 64(2)/1949, f. 45-47, 78).

¹⁰ *Ibidem*, p. 119 (doc. de la ATMT, fond *Jud. Caraș-Severin*, dos. nr. 64 (2)/1949, f. 79).

¹¹ Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 82.

din zona comunei Cornereva. Dat fiind că în jurul lor se crease o rețea informativă, arestarea imediată ar fi stânjenit acțiunile Securității, având în vedere că majoritatea celor reținuți erau din Cornereva¹².

1.2. Nucleul din jurul lui Dumitru Mutașcu-Dumitru Ișfănuț (1949)

Dumitru Mutașcu zis Fus (dar și Iașcu¹³) făcuse și el parte din grupul colonelului Ion Uță și izbutise să scape din acțiunea care dusese la anihilarea acestuia¹⁴. Deși rănit, el a ajuns în apropierea satului său, Verendin, anunțându-și fiul prin intermediul unui vecin. Acesta l-a ajutat să-și facă un adăpost în pământ, iar pentru camuflare deasupra au pus gunoi de grajd. Având haine groase nu a fost nevoit să facă focul, iar până la sosirea primăverii (anului 1949) a fost aprovizionat de fiul său¹⁵. Mutașcu era apreciat ca un bun luptător, curajos și hotărât. Însă „era mai fățarnic. Dacă te luai cu el, riscai să te omoare fără să clipească”¹⁶.

Prin aprilie 1949, Iancu Baderca și Dumitru Mutașcu s-au îndreptat spre Munții Cornerevei, pentru a se întâlni cu Pavel Vădrariu, Iosif Baderca și Dumitru Ișfănuț. După reunire, s-a convenit reorganizarea grupului, lider fiind ales Dumitru Mutașcu, iar ajutor Dumitru Ișfănuț. Scopul imediat era găsirea celorlalți membri ai grupului Uță și fixarea unei întâlniri pentru octombrie 1949¹⁷. Menționăm că în documente și în sursele orale, ca lideri ai acestui subgrup sunt menționați când Dumitru Mutașcu, când Dumitru Ișfănuț. Din mărturii știm că Ișfănuț și Mutașcu erau foarte buni cunoscători ai munților din zona lor¹⁸. Deoarece Dumitru Ișfănuț era mai bătrân, partizanii mai tineri îl ascultau, el dovedindu-se un camarad exemplar. Avea un accentuat simț al dreptății, în anii în care s-a aflat în rezistență țărănul din Domașnea răspândind groaza între activiștii, milițienii și securiștii din zona sa de acțiune¹⁹. În anii următori, Mutașcu și Ișfănuț aveau să fie când liderii grupului extins de partizani, când șefii unor echipe reduse numeric.

Partizanii din acest grupuscul încercaseră să așeze măcar rudimentele unei uniforme. Spre exemplu, purtau căciuli la care își prinseseră tricolorul românesc²⁰.

1.3. Susținătorii partizanilor (1949)

Supraviețuitorii grupului Uță au continuat să fie sprijiniți de populația locală, în condițiile în care teroarea se generalizase. Un martor (Petru Andrei) din Domașnea rememora:

„Ne spărieu [autoritățile – n.n.] că o să ne scoată din căși și o să avem domiciliu forțat. De frică, bătrânii noștri s-or predat. Pe bunicu' l-or arestat și acolo, la Securitate, i-or tras unghiile de la mâini și de la picioare. Că de ce o dus haine și mâncare la partizani. Săracu', așa moș cum era, o făcut pușcărie cinci ani. Nici nu știa carte, nici nu știa să-și scrie numele. Andrei Nicolae, c-așa îl chema. Și pe tata l-or dus la Timișoara și l-or nefericit acolo, la Securitate. Era cu o zi înainte de Crăciun. Când s-o întors acasă, gātu' lui era cum la găină,

¹² Miodrag Milin (ed.), *op. cit.*, p. 94 (doc. de la ATMT, fond *Jud. Caraș-Severin*, dos. nr. 64(2)/1949, f. 50-51).

¹³ Mărturia lui Nicolae Ciurică, Breazova (Borlovenii Noi), județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *Rezistența anticomunistă din Munții Banatului (Zona Mehadia-Iablanița-Breazova). Interviu și evocări*, Timișoara, Editura Marineasa, 2000, p. 113.

¹⁴ Arhivele Serviciului Român de Informații (în continuare ASRI), fond *D*, dos. nr. 2168, f. 320.

¹⁵ Mărturia lui Iosif/Ion Mutașcu (fiul lui Dumitru Mutașcu zis Fus), Verendin, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *Rezistența anticomunistă din Munții Banatului (Zona Domașnea-Teregova). Interviu și evocări*, Timișoara, Editura Marineasa, Editura Presa Universitară Română, 1998, p. 197-198.

¹⁶ Mărturia lui Iosif Baderca zis Gherghiniță, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 221.

¹⁷ Camelia Ivan Duică, *Rezistența armată din Banat. Grupările: Ișfănuț Dumitru, Mutașcu Dumitru și frații Duicu (1949-1952)*, în *Mișcarea armată de rezistență anticomunistă din România, 1944-1962*, editat de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, București, Editura Kullusys, 2003, p. 75-76 (doc. de la Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (în continuare ACNSAS), fond *Penal*, dos. nr. 131, vol. 2, f. 18).

¹⁸ Radu Dincă, *op. cit.*, p. 8.

¹⁹ Mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), din Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar realizat de Rodica Palade, în 22, nr. 16 din 24-30 aprilie 1992, p. 9; mărturia lui Iosif Baderca zis Gherghiniță, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 221.

²⁰ Mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), din Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, p. 9.

pe care o tai cu securea. Nici nu mai putea vorbi. Zicea că l-or bătut cu un cauciuc. Era mare frică, pe-aici, la Domașnea. Nu aveam voie să ieșim în stradă nici după apă. Seara, după nouă, dacă eram prinși eram duși cu duba și până dimineața ne băteau, ca să spunem pe cine am văzut. Odată m-or prins la horă. M-or dus la postu' de jendari să le spun de unu' Sfarloagă. Io nu le-am zâs nica. Șapte ofițeri stăteau la o masă și țâpau la mine. Mi-o stat inima-n gât²¹.

Serafim Atănase din Domașnea a fost și el unul dintre susținătorii partizanilor, fiind arestat de Securitate:

„M-au băgat la Securitate, m-au legat de picioare, de mâini, mi-au băgat un par între legături și m-au întors. Și-atât m-au bătut [...] și dinții din gură mi i-au spart [...] La securitate m-au băgat într-o celulă și, credeți-mă, am băut urina de sub mine, pentru că, de la bătaile ale mă ardea stomacul că nu mai știam de mine. Mi-au adus o găleată care era jumătate plină cu smoolă și acolo am făcut și pe urmă am băut. Nu mai puteam, nu mai rezistam”.

Când au văzut că nu reușesc să scoată nimic cu bătaia de la Serafim Atănase, securiștii au jucat cartea coruperii cu bani, însă fără succes. Avea să ia 25 de ani închisoare²².

Pentru a le tăia partizanilor orice posibilitate de aprovizionare, Securitatea le interzicea localnicilor să se ducă la sălașe (adăposturi unde muntenii își țineau animalele și pe timpul iernii). Li se dădea voie să-și ia doar o felie de mămăligă sau puțină făină să facă mâncare pentru câini. Dacă erau prinși cu alimente în plus începea bătaia: „Scoateți partizanii, dumnezeii voștri, că vă omorâm!”. Toată vara anului 1949 au fost bătuți muntenii pentru a nu-i mai alimenta pe luptătorii anticomuniști. Inducerea în eroare a autorităților, indiferent dacă din greșeală sau cu intenție, se solda cu bătaii administrate cu promptitudine de Securitate²³.

Cei mai detestați de către partizani și localnici nu erau militarii în termen din trupele de Securitate, ci milițienii și informatorii acestora²⁴. Au existat săteni care au devenit informatorii Securității și Miliției din motive diverse: de frică, pentru bani, unii poate din convingere ideologică (comuniști)²⁵. Uneori premiile puse pe capul partizanilor erau extrem de tentante. Spre exemplu, Mitru Sarpoca, vânător, dorea să pună mâna pe cei 80.000 de lei promiși pentru fiecare partizan capturat²⁶. Trupele de Securitate erau însoțite în pădure și de activiști locali ai PMR, cum a fost cazul cu Gârpină, din Mehadica, șeful organizației de bază²⁷.

2. Activitatea grupului Duicu-Mutașcu-Ișfănuț în 1949

În anumite perioade „rămășițele grupului Uță” s-au reunit pentru a da lovitură de amploare autorităților comuniste și fidelilor acestora. În vara anului 1949, partizanii bănățeni au intrat în legătură cu grupul lui Vasile Luță, din satul Brebina, comuna Florești, județul Mehedinți. Pentru a obține bani, Luță a propus atacarea Băncii de Stat din Baia de Aramă²⁸. S-au adunat 15 partizani (cei mai mulți din Banat) – Vasile Luță, Ion Duicu, Dumitru Ișfănuț, Nistor Duicu,

²¹ Mărturia lui Nicolae Andrei, Domașnea, septembrie 1995, în Doina Magheți, *Spiru Blănaru. Portret din fragmente salvate*, Timișoara, Editura Marineasa, 1998, p. 31. Vezi și mărturia lui Serafim Atănase, Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, p. 10.

²² Mărturia lui Serafim Atănase, din Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*

²³ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 202-203.

²⁴ *Ibidem*, p. 202.

²⁵ Mărturia lui Serafim Atănase, din Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*

²⁶ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 203.

²⁷ *Ibidem*, p. 208.

²⁸ Florica Dobre (coord.), Florian Banu, Camelia Duică, Silviu B. Moldovan, Elis Neagoe, Liviu Țăranu (eds.), *Bande, bandiți și eroi. Grupurile de rezistență și Securitatea (1948-1968). Documente*, studiu introductiv de Florian Banu și Silviu B. Moldovan, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 418, 421-422 (document de la Arhivele Ministerului de Interne, fond *Direcția Management Resurse Umane* (în continuare AMI, fond DMRU), inv. nr. 7389, dos. nr. 34, f. 253-264).

Petru Duicu, Petre Românu, Ion Ciovică, Gheorghe Cristescu, Nicolae Lalescu, Gheorghe Stănescu (acesta era din nordul Olteniei), Dumitru Mutașcu, Victor Curescu, Ioan Ene, Gheorghe Serengău și Stelian Berbecaru – care s-au împărțit în trei echipe, comandate de Vasile Luță, Ion Duicu și Dumitru Mutașcu zis „Fus”, pentru a se strecura neobservați spre obiectiv. Însă unii dintre partizani s-au răzgândit și nu au mai vrut să participe la acțiune. Cei rămași au aflat de la o susținătoare a grupului că Securitatea fusese înștiințată de acțiunea lor de către doi activiști comuniști, vecini de-ai lui Vasile Luță, Romulus Bengescu, secretarul organizației de bază a PMR din sat, și Gheorghe Zgândar, și el membru de partid în același sat. Acțiunea nu a mai avut loc, luându-se în schimb măsuri represive împotriva celor doi comuniști, care au fost ridicați de la domiciliile lor în noaptea de 24/25 august 1949. În urma loviturilor de armă aplicate în cap de către Luță, Ișfănuț și Serengău, Bengescu a decedat pe loc, în vreme ce Zgândar a fost lăsat în nesimțire, dar a supraviețuit. Maltratarea celor doi avusese loc ca urmare a dorinței de răzbunare a lui Luță. Ulterior, bănățenii aveau să plece spre zona lor, oltenii rămânând pe loc²⁹. Partizanii au avut o ciocnire în județul Mehedinți cu o patrulă formată din trei milițieni. Aceștia au fost dezarmați, li s-au luat armele și cartușele, după care au fost eliberați³⁰.

Documentele Securității nu sunt prea exacte în privința componenței și conducerii „rămășițelor” grupului Ion Uță. Bunăoară, într-o sinteză a Securității din 2 septembrie 1949, se considera că grupul aflat sub conducerea fraților Duicu era format din 14-15 persoane. Partizanii afixau tablouri monarhice în diferite comune și trimiteau scrisori de amenințare autorităților. Probabil pentru a-i discredita, Securitatea nu uita să menționeze că rebelii se dedau la „acte de violare a unor femei”. În aceeași sinteză era amintit și grupul condus de Dumitru Ișfănuț, format din 10 oameni, și localizat la poalele Munților Semenici³¹. Era considerat fie o „rămășiță” a grupului Uță³², fie că luase ființă prin reunirea „rămășițelor” grupului Uță cu cele ale grupului Blănaru. S-a mai vehiculat ideea că majoritatea membrilor acestei formațiuni erau legionari – ceea ce era pur și simplu fals –, acționând în zona Teregova-Cornereva-Domașnea³³.

În august-septembrie 1949 a avut loc o reorganizare a grupului în comuna Verendin, unde s-au întâlnit Iancu Baderca, Ion Caraibot, Dumitru Mutașcu, Gheorghe Serengău și Victor Curescu. În octombrie 1949 s-a decis ca grupul – format din Dumitru Mutașcu, Dumitru Ișfănuț, Maria Vlădescu, Victor Curescu, Gheorghe Serengău, Nistor Duicu, Ion Duicu, Petru Duicu, Ghiță Gaia, Ion Caraibot, Pavel Vădrariu, Iosif Baderca și Iancu Baderca – să se divizeze în trei formațiuni mai mici. Acestea erau conduse de Dumitru Mutașcu, Dumitru Ișfănuț și Nistor Duicu³⁴.

Împărțiți în trei grupuri, partizanii s-au adăpostit în locuri diferite în iarna 1949-1950. Un grup era compus din Dumitru Mutașcu, Gheorghe Serengău și Victor Curescu. Al doilea nucleu îi cuprindea pe frații Ion, Nistor și Petru Duicu, Petru Românu, Gheorghe Cristescu, Nicolae Lalescu (Furconi) ș.a. și se găsea în zona comunei Domașnea³⁵. Cel de-al treilea grup, aflat sub conducerea lui Dumitru Ișfănuț – și compus din Iosif Baderca zis Gherghiniță, Pavel Vădraru, Iancu Baderca (aceștia trei erau veri) și Ion Caraibot –, și-a construit un bordei în Valea Cățelei, la Lazul (Cracul) lui Negrilă, loc situat la 4 (sau 7) km de comuna Pârvova, unde au fost strânse alimente pentru iarnă. Acești partizani au fost descoperiți de autorități la 12 februarie 1950, dar santinela a dat alarma la timp și partizanii au reușit să se salveze, luând cu ei doar armele și munițiile. S-au instalat într-un adăpost la „Dosul Lazului”, fiind aprovizionați de Iosif Fotoc. În acest loc au stat până la 10 martie 1950, când grupul de sub conducerea lui Ișfănuț s-a fragmentat

²⁹ ASRI, fond D, dos. 2168, f. 408-409; *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 361, 418, 422-425, 427, 550 (documente de la AMI, fond DMRU, inv. nr. 7389, dos. nr. 34, f. 17-22, 112-116, 253-264, 265-267).

³⁰ Mărturia lui Petru Duicu (Boieru), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 47.

³¹ ASRI, fond D, dos. nr. 2168, f. 420-421.

³² *Ibidem*, f. 63, 320, 303.

³³ Marius Oprea (ed.), *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente. 1949-1989*, studiu introductiv de Dennis Deletant, Iași, Editura Polirom, 2002, p. 290 (doc. de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 13-44).

³⁴ Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 76 (doc. de la ACNSAS, fond Penal, dos. nr. 131, vol. 2, f. 18).

³⁵ Mărturia lui Iosif Baderca zis Gherghiniță, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 219-220.

la rândul său. Ianca Baderca și Ion Caraibot zis Ciovică au plecat la Luncavița, adăpostindu-se în pădurea de lângă grădina celui din urmă. Erau susținuți de mama și unchiul lui Ciovică, Dumitru Caraibot³⁶.

3. Activitatea grupului Duicu-Mutașcu-Ișfănuț în 1950

3.1. Distrugerea subgrupului Duicu

Securitatea a obținut informații de la Elena Popa și Mihai Românu³⁷ că un grup de partizani se afla în pădurea „Marazdinului”, lângă Domașnea, iar la 30 ianuarie 1950 o companie din trupele de intervenție a declanșat o operațiune în colaborare cu Miliția. Partizanii nu își luaseră măsuri adecvate de siguranță, iar bordeiul a fost înconjurat. În lupta care a urmat au fost uciși Ion Duicu și Gheorghe Cristescu zis Galea, au fost prinși Petru Duicu (acesta a vrut să se împuște), Petru Românu și Nicolae (sau Gheorghe) Lalescu, dar Nistor Duicu și Ioan Stelică (sau Stelică Berbecaru) au reușit să scape. S-au capturat atunci un pistol mitralieră, trei arme militare și cartușe³⁸. Cel puțin unii din informatorii Securității erau plătiți, se pare că uneori cu sume considerabile. Bunăoară unul din cei care i-a trădat pe partizanii menționați mai sus, Mihai Românu, o rudă îndepărtată a lui Petru Românu, a făcut gestul la insistențele ginerelui său, inginer textilist din Lugoj, concediat pentru apartenență la Mișcarea Legionară. Pentru fapta sa, Mihai Românu ar fi primit atâția bani încât în primăvară și-a putut cumpăra 60 de oi, deși până atunci nu avusese nici una. În schimb, pentru că îi trădase pe partizani, deși promisese că nu o va face, Elena Popa a fost ridicată de luptătorii anticomuniști (între ei și Dumitru Ișfănuț), dusă în pădure și împușcată³⁹.

Partizanii morți în confruntarea cu Securitatea – Ion Duicu și Gheorghe Cristescu – au fost duși în Domașnea de soldați, „pe pari ca și cum ai aduce o oaie”. Scena părea desprinsă din secolele trecute. Aruncați în fața primăriei, cei doi „era[u] în pieile goale aproape și oameni de aici din sat [Nicolae Curțală și Ion Barbu, doi comuniști] mai se duceau și dădeau cu piciorul în ei, zăcea[u] că-i «cu țara în brațe», când or văzut parul”. Cadavrele au fost expuse în public două zile, după care au fost ridicate și duse într-un loc necunoscut⁴⁰.

Ion Budarcă (Popescu), din Verendin, a fost prins în timp ce se ascundea în beciul din casa lui și omorât⁴¹.

După ce au fost prinși, Petru Duicu, Petru Românu și Gheorghe Lalescu au fost legați și bătuți, apoi purtați și ei prin Domașnea să-i vadă oamenii. Anchetele la Securitatea din Lugoj și la cea din Timișoara au fost deosebit de dure. Captivii au fost „legați de mâini și de picioare între două mese, atârnați de-un par, și ne loveau cu ce apucau” (de regulă cu bâta și cu bastoane de cauciuc). Nemaiputând suporta chinurile la care era supus – picioarele îi erau umflate în urma loviturilor –, Petru Duicu a încercat să se spânzure. Ideea lui Petru Românu și a lui Gheorghe Lalescu de a-și sincroniza mărturiile, de a susține că partizanii morți le aduseseră mâncare, haine ș.a.m.d., s-a dovedit salvatoare. În alte cazuri, anchetele „încrucșate” ale Securității au dus la arestarea și condamnarea multor oameni implicați într-un fel sau altul în rezistență⁴².

³⁶ *Ibidem*, p. 219-221; Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 76-77 (doc. de la ACNSAS, fond Penal, dos. nr. 131, vol. 2, f. 101, 103).

³⁷ Mărturia lui Petru Românu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 27-28.

³⁸ Mărturia lui Petru Duicu, din Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 36, și în Doina Magheți, *op. cit.*, p. 48; mărturia lui Petru Românu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 22-24, 27-28; Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 77 (doc. de la ACNSAS, fond Penal, dos. nr. 143, vol. 1, f. 32); Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 63.

³⁹ Mărturia lui Petru Românu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 27-28.

⁴⁰ Mărturia lui Nicolae Românu, Domașnea, județul Caraș-Severin, în *ibidem*, p. 58, 60.

⁴¹ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andrecă, *op. cit.*, p. 199.

⁴² Mărturia lui Petru Duicu, Domașnea, septembrie 1995, în Doina Magheți, *op. cit.*, p. 47-48, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 24, 36-38, 40, 43-45, și în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 229-230; mărturia lui Nicolae Românu, Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 58.

În iarna anului 1949-1950, Pavel Vădraru și Iosif Baderca zis Gherghiniță s-au ascuns în zona comunei lor. La începutul lunii martie 1950 s-au dus la sălașul unui localnic, fiind aprovizionați de Marta Vădraru, soția lui Pavel Vădraru:

„Acolo, în grajdul oilor, noi aveam săpată o groapă de vreo 2 metri adâncime, cu latura de 3 metri, acoperită cu lemne, peste care era un strat de vreo 80 de centimetri de pământ, de bălegar. Aveam un capac, un chepeng prin care intram când simțeam că suntem în pericol, altfel stăteam în grajd”.

Cineva i-a trădat, iar la 14 martie 1950 Miliția a făcut o inspecție la sălașul unde se găseau, ascunzătoarea lor fiind descoperită. Cei doi partizani s-au gândit la persecuțiile la care își expuneau familiile dacă ripostau și ucideau vreun milițian, așa încât s-au predat⁴³. Atât ei cât și Marta Vădraru au fost duși la Caransebeș, apoi la Lugoj, unde au fost bătuți cu o sălbăticie fără seamăn de către maiorul Kling Zoltan. Pentru Marta Vădraru era o „completare” a ceea ce se întâmplase în 1949. Văzând că nu obțin nimic de la ea, după o lună securiștii au eliberat-o. După un an și jumătate, tot poliția politică a făcut presiuni asupra ei să divorțeze de „bandit” și să-și dea copilul la orfelinat, „să nu mai știe al cui este”⁴⁴. Pentru cei doi partizani amintiți torturile au continuat la Securitatea din Timișoara, unde s-au evidențiat alți ofițeri: Martin Schnellbach, Weiss și Aurel Moșiș: „Aici a fost ancheta definitivă, cu bătai, ne-au bătut de ne-au zăpăcit, să spunem unde-s ceilalți. Vă dați seama ce-am îndurat pentru asta [...]” (anchetele „se desfășurau între întrebări și bătai «pe proțap», la fund, tălpi și alte părți dureroase”). Din grup fuseseră capturați doar Vădraru, Baderca și încă doi fugari din Domașnea. Pentru a nu dezvălui cine i-a aprovizionat, cei prinși spuneau că doar familiile au fost implicate în acțiunea de sprijin. Pavel Vădraru a relatat teribila sa experiență:

„Aici [la Securitatea din Timișoara – n.n.] m-au ținut cam trei luni în anchetă, fiind bătut crunt. Ori știi ori nu știi, să spui cum voiau ei! Să iscălești. Până nici WC nu aveam, ne scoteau când voiau ei. [...] am găsit o gaură în dușumea, făcută cu cuiul, și-acolo urinam, că altfel crăpam. Pentru mers la WC era o oră fixă, lumină aveam un bec chior, iar aer cât venea pe vizetă, de pe coridor. Bătaie cruntă, ce mai!”⁴⁵.

Tatăl lui Pavel Vădraru a fost și el reținut pentru „păcatele fiului”. Soția îi fusese arestată încă din primăvara anului 1949 și bătută de Securitate „de era s-o omoare”, pentru a spune unde se ascundea „banditul”⁴⁶.

Petru Duicu, Petru Românu, Pavel Vădraru, Martin Moatăr, Ianoș Nanu, Mihai Heimer (etnic german din Gărâna) etc. au fost judecați de Tribunalul Militar Timișoara. Sentința nr. 720/1950 prevedea condamnarea membrilor și susținătorilor grupului Duicu la pedepse situate între 1,6 și 25 de ani închisoare. Spre exemplu, Petru Duicu a primit 25 de ani (a fost cap de lot); Gheorghe Lalescu, 20 de ani; Petru Românu, 15 ani (i s-a spus: „tu trebuia să fii comunist, ai fost proletar”); Pavel Vădraru s-a ales „doar” cu 12 ani de închisoare corecțională, deoarece spusese că a fost ajutat numai de familie („Dacă spuneai că ai lucrat cu alții, îți creștea pedeapsa”)⁴⁷.

După o săptămână, în vara anului 1950, condamnații au fost transportați cu trenul-dubă la Gherla, unde condițiile erau inumane. De acolo au fost duși la mina de plumb de la Valea

⁴³ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 201-202, și în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*; mărturia lui Iosif Baderca zis Gherghiniță, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 222; mărturia Martei Vădraru, în *ibidem*, p. 223-224.

⁴⁴ Mărturia Martei Vădraru, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 224.

⁴⁵ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 202-204, și în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 227.

⁴⁶ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 203, și în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*

⁴⁷ Mărturia lui Petru Duicu Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 39, și în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 230; mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 204, și în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 227; mărturia lui Petru Românu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 24-25; Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 77-78.

Nistrului, unde au stat 3 ani. Cu toate că beneficiau de hrană mai bună în comparație cu aceea primită în pușcărie, munca era extenuantă datorită normelor exagerate și faptului că au lucrat multă vreme câte 16 ore pe zi. După 3 ani, partizanii au fost separați de ceilalți deținuți, inclusiv de țărâniști, și duși împreună cu legionarii la Aiud. Acolo au stat P. Vădraru și I. Baderca până în 1962⁴⁸. Petru Duicu a executat 14 ani și jumătate în penitenciarele Timișoara, Gherla, Mina 9 Mai și colonia de muncă Nistru, din Maramureș, peste tot îndurând umilințe nesfârșite și înfometare. În 14 ani și jumătate a avut o singură dată „vorbitor” (întrevedere cu familia) și un singur pachet. În rest, „noi am stat ca-n mormânt”⁴⁹.

Petru Românu a fost și el dus la minele din zona Baia Mare⁵⁰, mai precis la Valea Nistrului. Acolo l-a cunoscut, la sfârșitul anului 1952-începutul anului 1953, pe viitorul „cronicar” al Gulagului românesc, Ion Ioanid⁵¹. Românu a participat la o evadare memorabilă din lagărul-mină de la Valea Nistrului, în iunie 1953, împreună cu alți trei deținuți: Marin Țucă (sau Tucă), fost căpitan în trupele de geniu, fiu de preot din comuna Albești, județul Dolj, condamnat ca legionar, Ion Coțofan (sau Coțofană), din Avrig, și Nicolae Miron, un țăran din Moldova. Evadarea a reușit, dar după câteva zile au fost prinși cu toții, duși la Oradea, anchetați și judecați de o instanță militară. Dintre cei patru acuzați, trei au fost condamnați la moarte, între ei și Petru Românu. În urma cererii de grațiere s-a revenit asupra condamnării a doi dintre ei, Ion Coțofan și Petru Românu, aceștia primind muncă silnică pe viață⁵². După eliberarea din pușcărie, în 1964, asupra lui Petru Românu s-au făcut presiuni pentru a intra în colhoz. El însă a refuzat și a primit pământ situat la 7 km de Domașnea. A preferat să rămână țăran independent pe pământul lui și să crească vite, reușind să se descurce chiar mai bine decât colectivității din sat⁵³.

Pavel Vădraru a petrecut 8 ani în penitenciarele Timișoara, Gherla și Aiud, iar trei ani în mina de plumb de la Valea Nistrului. Anchetele au continuat și în detenție, urmărindu-se descoperirea persoanelor care îi ajutaseră pe partizani. Pentru a scăpa, unii deținuți au început să-i spună pe activiștii organizațiilor comunale ale PMR, care umblaseră după ei cu armata, prin păduri. În urma cercetărilor la fața locului securității își dădeau seama că foștii partizani își bătuseră joc de ei⁵⁴. După expirarea pedepsei, în 1962, Vădraru a fost trimis cu domiciliu obligatoriu în localitatea Vișoara, lângă Slobozia, unde se mai găseau o familie din Verendin și una din Teregova. În Bărăgan a stat doi ani împreună cu soția sa, venită alături de el⁵⁵.

3.2. Subgrupul Mutașcu-Ișfănuț

Dumitru Mutașcu zis Fus a fost condamnat la moarte în contumacie la 2 martie 1950⁵⁶.

Compus din șase persoane, grupul lui Dumitru Mutașcu se ascundea în iunie 1950 în jurul Mehădiei, spre Poiana Mușuroaiei și Marganita⁵⁷. În iulie 1950 ar fi avut trei membri, principalul

⁴⁸ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehădica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 204-209.

⁴⁹ Mărturia lui Petru Duicu, Domașnea, septembrie 1995, în Doina Magheți, *op. cit.*, p. 47, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 42, 46, și în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 230.

⁵⁰ Mărturia lui Petru Românu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 25.

⁵¹ Ion Ioanid, *Închisoarea noastră cea de toate zilele*. Vol. I. 1949, 1952-1954, București, Editura Humanitas, 1999, p. 106.

⁵² Mărturia lui Petru Românu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 25-26; mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehădica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 210-211, și în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 227. Cea mai elaborată descriere a acestui episod a fost realizată de Ion Ioanid, *op. cit.*, vol. I, p. 376-377, 401-402, 411-414. Alte detalii, parțial diferite, despre celebra evadare de la Valea Nistrului, vezi la Ion Pantazi, *Am trecut prin iad*, ediția a II-a, Sibiu, Editura Constant, 1992, p. 273, 377; Gabriel Bălănescu, *Din împărăția morții*, Timișoara, Editura Gordian, 1994, p. 144, 162-163, 170.

⁵³ Mărturia lui Petru Românu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 26.

⁵⁴ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehădica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 209.

⁵⁵ *Ibidem*, p. 209-210, și în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 227-228.

⁵⁶ Theodor Bărbulescu, Liviu Țăranu, *Din preliminariile Rezistenței armate anticomuniste. Cazul colonelului I. Uță*, în *Memoria*, nr. 44-45/2003, 3-4, p. 129.

⁵⁷ ASRI, fond D, dos. nr. 2168, f. 387, 391.

său sector de activitate fiind în raza comunei Verendin, județul Severin. La 24 iulie 1950 ar fi ucis un țăran sărac din comuna amintită, dar nu cunoaștem motivele, dacă era sau nu membru PMR și informator al Securității, implicat în urmărirea partizanilor⁵⁸. Oricum, știm că partizanii erau necruțători cu dușmanii lor, mai ales cu activiștii de partid și cu informatorii. Astfel, în mai 1950, ei au împușcat-o pe Căla Munteanu, deputată în Sfatul popular al comunei Verendin. Floarea Dobre, membră PMR, soția președintelui Comitetului provizoriu din comuna Rusca, propusă ca președintă a Gospodăriei Agricole Colective, a fost împușcată mortal la 20 august 1950⁵⁹.

În vreme ce unii membri erau arestați, grupului i s-au alăturat unele din persoanele de sprijin. Așa s-a întâmplat cu Nicolae Ciurică, originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți. Tatăl său fusese reținut încă din 1949 pentru sprijin acordat grupului condus de colonelul Ion Uță. Tânărul Ciurică (avea 18-19 ani) a fost arestat în iulie 1950, în comuna Satcu, unde se afla în gospodăria unui om înstărit, fost deputat PNT și prieten cu tatăl său. Securității care l-au ridicat i-au spus că merg la Craiova, pentru a se întâlni cu tatăl său. Intuind ce îl așteaptă, Nicolae Ciurică a reușit să sară din tren între Teregova și Poarta, după care a fugit în munți, la partizani. S-a întâlnit cu Nistor Duicu, Dumitru Ișfănuț, Dumitru Mutașcu și cu ceilalți, rămânând cu ei în următorii patru ani⁶⁰. La intrarea în grup a depus un jurământ (se pare că reluare a unui mai vechi, conceput încă de colonelul Ion Uță), în care se regăseau și cuvintele: „Jur că nu voi spune nimic dacă voi fi prins și nu voi divulga nici un secret [...] Trădătorii, indiferent cine vor fi, se vor pedepsi cu moartea!”⁶¹

La 25 august 1950, partizanii erau semnați în raza comunelor Obârșia și Cloșani, județul Mehedinți⁶². Cei mai mulți membri ai grupului – Dumitru Mutașcu, Maria Vlădescu, Victor Curescu, Nistor Duicu, Gheorghe Serengău, Ion Caraibot și Iancu Baderca – s-au reunit la 26 octombrie 1950 la cele două adăposturi pe care le construiseră pentru iarnă. Nistor Duicu întreținea moralul grupului, spunându-le celorlalți partizani că războiul avea să înceapă în curând, iar ei vor sprijini armatele americane pentru înlăturarea regimului comunist din România⁶³.

Dumitru Ișfănuț și Nicolae Ciurică au fost încercuți în noaptea de 1/2 noiembrie 1950 în casa lui Gheorghe Badiu (sau Batiu), din Domașnea, rudă cu cel dintâi, datorită unei trădări puse la cale de o persoană de sprijin, o femeie pe nume Anastasia Benghia zisă și Stașa, fosta soție a partizanului Ghiță Urdăreanu, mort în lupta de la Pietrele Albe, susținută de grupul Gheorghe Ionescu-Spiru Blănaru la 22 februarie 1949. Stașa Benghia le mai adusese mâncare partizanilor în timpul verii. Ea a venit și la domiciliul lui Badiu, în acest timp securității înconjurând casa. Imediat după plecarea ei, trupele au deschis focul asupra clădirii, fără nici un avertisment. Cei doi partizani au ripostat și ei cu foc de armă și cu grenade, după care s-au despărțit, luând-o în direcții diferite. Primul care a reușit să scape din încercuire a fost Ișfănuț, iar după mai multe încercări și Ciurică⁶⁴.

Cu toate acestea, autoritățile nu aveau o imagine de ansamblu suficient de clară despre această formațiune, considerată a avea șapte membri în noiembrie 1950. Zona de activitate era

⁵⁸ *Ibidem*, f. 320-321.

⁵⁹ Luigi Martiș, Constantin Mleşniță, Ion Șerbănescu, Ilie Coman, *În slujba patriei socialiste. File din istoria trupelor de securitate*, Ministerul de Interne, Comandamentul Trupelor de Securitate, Serviciul Editorial și Cinematografic, 1980, p. 45. Mulțumim domnului Romulus Rusan pentru această lucrare; Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 290 (doc. de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 13-44).

⁶⁰ Mărturia lui Nicolae Ciurică, din Teregova, județul Caraș-Severin (originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți), în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, p. 8, și în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 81-83.

⁶¹ Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 68.

⁶² ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 320.

⁶³ Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 78.

⁶⁴ Mărturia lui Nicolae Ciurică, din Teregova, județul Caraș-Severin (originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți), în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, p. 8-9, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 83-90, și în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 121-122; mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*

destul de vag delimitată, „județul Severin”. Securitatea făcea demersuri pentru constituirea unei rețele informative în vederea stabilirii cu exactitate a locului unde se ascundeau partizanii⁶⁵.

La sfârșitul anului 1950, Securitatea semnala existența în regiunea Severin a două grupări anticomuniste, „rămășițe” ale formațiunii colonelului Uță. Una era condusă de Dumitru Ișfănuță zis Sfarloagă, iar cealaltă de Dumitru Mutașcu zis Fus. În cursul iernii 1950/1951, cele două grupuri s-au unit sub conducerea lui Dumitru Ișfănuț, adăpostindu-se în Munții Semenic, între comunele Verendin și Văliug, Caraș. Membrii formațiunii erau: Nistor Duicu, din comuna Domașnea, Ioan Caraibot, din comuna Luncavița, Victor Curescu, Gheorghe Serengău și Maria Vlădescu, din comuna Verendin, Nicolae Ciurică, din comuna Baia de Aramă, regiunea Gorj, și Iancu Baderca, din comuna Mehadica⁶⁶. Însă în februarie 1951 grupul era menționat cu doar trei membri, Securitatea atribuindu-i „mai multe crime și jafuri”⁶⁷. Ulterior s-au mai alăturat Maria Vadrariu, amanta lui Dumitru Mutașcu, și Gheorghe Balica⁶⁸. Acesta din urmă era din comuna Văliug⁶⁹, județul Caraș, iar Securitatea știa încă din iarna anului 1950 că avea legături cu partizanii, motiv pentru care a fost recrutat de Regionala Timișoara. Însă, după înființarea raioanelor nu s-a mai ocupat nici un securist de el. Așa că în mai 1951 a intrat în grupul din munți⁷⁰.

Iernarea partizanilor în sate devenise extrem de dificilă din cauza prezenței a numeroase trupe de Securitate și a informatorilor. De aceea, luptătorii anticomuniști și-au făcut adăposturi („cazemată”, cum le spuneau ei) în munți, unde aveau alimente și apă de la izvoarele din apropiere. Cândva într-o iarnă între 1950-1952 partizanii se ascundeau într-un asemenea adăpost, dar la un moment dat au fost înconjuțați de trupe. Luptătorii anticomuniști au reușit să-și ia armele și să plece. Ișfănuț și încă un partizan au rămas mai în spate. Cel din urmă a fost împușcat de securiști, dar Ișfănuț a reușit să se ascundă, decis să nu se lase prins viu. Deși soldații au trecut de mai multe ori pe lângă el, nu l-au descoperit, așa că s-au răzbunat pe căciulile partizanilor, pe care le-au tăiat cu securile. După plecarea trupelor, Ișfănuț a avut curajul să se întoarcă la bordei, să ia mâncare și ce a mai putut strânge, după care s-a dus la un sălaș unde știa că vor veni și ceilalți partizani. Gestul lui a fost considerat ieșit din comun de către tovarășii săi, având în vedere riscurile suplimentare pe care și le asumase⁷¹.

3.3. Susținătorii partizanilor (1950)

Partizanii erau ajutați cu alimente, îmbrăcăminte și informații de către familiile lor și de către consăteni loiali. Așa a fost cazul lui Lică Struț, din Domașnea, „om sărac da' bun la suflet”, care lucra la poștă. Martorii susțin că acești partizani nu au furat nimic, deși în anchetă, pentru a nu-și denunța binefăcătorii, au fost nevoiți să susțină că au făcut astfel de gesturi⁷².

Diminuarea bazei de sprijin a luptătorilor anticomuniști a fost unul din mijloacele prin care Securitatea a urmărit lichidarea rezistenței. În acest sens, circa 100 de oameni au fost arestați numai în comuna Domașnea, mutați de la sălașe în sate cu tot cu vite, unde nu aveau posibilitatea să le țină⁷³.

Familiile partizanilor erau bătute să spună unde se ascundeau aceștia, cum s-a întâmplat cu mama fraților Duicu⁷⁴. Aceasta a fost și ea arestată și dusă la Lugoj. Pentru a rezista torturilor la

⁶⁵ ASRI, fond D, dos. nr. 2168, f. 336, 406. Vezi și *Cartea Albă a Securității*. Vol. II. *August 1948-Iulie 1958*, s.l., Serviciul Român de Informații, 1994, p. 251. Îi suntem recunoscători domnului Marius Oprea pentru acest volum.

⁶⁶ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 259-260, 262; vezi și f. 8.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 320.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 274, 303-304, 289. Vezi și *Cartea Albă a Securității*, vol. II, p. 279.

⁶⁹ Gheorghe Balica era născut la 20 aprilie 1931 în comuna Văliug, județul Caraș, de origine socială muncitorească, de profesie mecanic. Nu fusese încadrat politic (ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 63-64).

⁷⁰ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 64, 262.

⁷¹ Mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, p. 9.

⁷² Mărturia lui Petru Duicu, Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 41, 44.

⁷³ Mărturia lui Nicolae Românu, Domașnea, județul Caraș-Severin, în *ibidem*, p. 58.

⁷⁴ Mărturia lui Petru Duicu, Domașnea, septembrie 1995, în Doina Magheț, *op. cit.*, p. 48.

care o supunea Securitatea și pentru a-și salva copiii, s-a prefăcut că e nebună⁷⁵. Samuilă Duicu zis Boieru, frate cu partizanii Ion, Nistor și Petru Duicu, a fost și el implicat în rezistență, dar nu a fost în munți. Probabil din cauza șicanelor, a plecat la Timișoara, încercând să se angajeze la regia de tramvaie. Însă a fost arestat, condamnat la trei ani închisoare, iar după ce i-a executat a fost trimis în domiciliu obligatoriu⁷⁶.

Torturați au fost și ceilalți susținători ai partizanilor, nu doar rudele. Gheorghe Benghia a căzut datorită unui informator, în septembrie 1950, când avea doar 19 ani. Au fost momente groaznice, sugestiv exprimate de cel care le-a suportat: „am fost arestat, bătut, dar nu așa, bătut cu parul, chinuit și unghiile la picioare trase de către Zăbăilă”, un securist din Lugoj. Procesul i-a adus o condamnare de 12 ani, executați integral la Caransebeș, Timișoara, Văcărești, Gherla, mina Baia Sprie, Aiud, Galați și Botoșani. Eliberarea la 28 august 1962 l-a adus în contact cu o Românie care se dovedea ostilă foștilor deținuți politici. După căderea comunismului, a aflat că principalul său torționar în timpul anchetei, Zăbăilă, „acum îi la Lugoj și are o pensie bună, și îi bine. Iar eu tot cu bolile de când am ieșit din pușcărie; chiar acum [în momentul realizării interviului – n.n.] am stat în spital cu TBC 2 luni, am și diabet care nu mă mai poate scoate”⁷⁷.

4. Activitatea grupului Mutașcu-Ișfănuț în 1951

În martie 1951 s-a produs o nouă scindare a grupului. Dumitru Mutașcu a rămas cu Iancu Baderca, Gheorghe Serengău, Victor Curescu și Maria Vlădescu în zona comunei Veredin. Ceilalți s-au îndreptat spre comuna Luncavița⁷⁸.

În faza finală a rezistenței, aprovizionându-se cu tot mai multă dificultate, partizanii au recurs uneori la ridicarea cu forța a alimentelor de strictă necesitate⁷⁹. Probabil din acest motiv ei au atacat la 19 martie 1951 cabana IPEIL de lângă comunele Mehadica și Veredin, de unde au ridicat o cantitate de alimente. Cea mai importantă acțiune s-a înregistrat în noaptea de 23/24 martie 1951, când aceiași partizani au atacat cu focuri de armă automată mașina Securității la marginea comunei Domașnea, care însă a reușit să scape. Se observase că membrii acestui grup își făceau apariția câte doi-trei. Erau sprijiniți de familiile lor, cu care întrețineau legături prin intermediari. Securitatea inițiasse în aprilie 1951, cel mai probabil sub impulsul atacului dat de partizani la sfârșitul lunii precedente, o „acțiune intensă de informare prin rețeaua recrutată în jurul membrilor de familie, prieteni[lor] și rude[lor], precum și în jurul concubinilor acestora”⁸⁰.

Iancu Baderca, Gheorghe Serengău, Victor Curescu, Nicolae Ciurică și Ion Caraibot s-au îndreptat în iunie 1951 spre cantonul Păroasa. Acolo s-au întâlnit cu trupele de urmărire, Ion Caraibot fiind rănit în luptă. Pentru a-l ajuta să dispară în pădure, ceilalți au deschis un foc susținut asupra securiștilor. La scurt timp după aceea, o formațiune în care au intrat Dumitru Mutașcu, Dumitru Ișfănuț, Nistor Duicu, Nicolae Ciurică, Gheorghe Balica, Gheorghe Serengău, Victor Curescu, Maria Vlădescu și Iancu Baderca au pornit spre Cornereva, la Munții Mari, iar apoi la Țarcu⁸¹.

Membrii grupului Ișfănuț aveau muniții încă din cele strânse de colonelul Uță, dar obținute și de la localnici. Uneori făceau trageri în Muntele Semenec. Asemenea operațiuni erau riscante, zgomotele armelor putând fi reperate de securiști sau de informatorii acestora. Așa s-a întâmplat în 1951, când Nicolae Ciurică, Victor Curescu, Nistor Duicu, Ion Caraibot și Iancu Baderca au fost denunțați de un brigadier silvic. În ciocnirea care a avut loc Caraibot a fost rănit, însă în cele din urmă toți partizanii au reușit să scape⁸².

⁷⁵ Mărturia lui Petru Duicu, Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 40-42.

⁷⁶ *Ibidem*, p. 46.

⁷⁷ Mărturia lui Gheorghe Benghia, Domașnea, județul Caraș-Severin, în *ibidem*, p. 48-49.

⁷⁸ Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 78 (doc. de la ACNSAS, fond *Penal*, dos. nr. 131, vol. 2, f. 33).

⁷⁹ Mărturia lui Nicolae Ciurică, Teregova, județul Caraș-Severin (originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți), în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 96.

⁸⁰ ASRI, fond *D*, dos. nr. 2.168, f. 304.

⁸¹ Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 79.

⁸² Mărturia lui Nicolae Ciurică, Teregova, județul Caraș-Severin (originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți), în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 98-100.

În noiembrie 1950, Nicolae Ciurică și Dumitru Ișfănuț au încercat să-l atace pe maiorul Kling – considerat „zbirul în zona asta (arestări, bătaii)” –, care într-o noapte urma să treacă dinspre Teregova spre Herculane. Deși au aruncat spre mașina lui Kling cu o grenadă, aceasta nu a explodat, după cum nici pistoalele-mitralieră nu au funcționat⁸³. În aceeași noapte, partizanii i-au aplicat o corecție lui Miroslav Juca, un zelos comunist din Teregova, din cauza căruia mulți localnici ajunseseră în pușcării. Ișfănuț și Ciurică s-au dus la sălașul activistului, l-au sechestrat și apoi l-au cercetat. L-au pus să-și mănânce carnetul de membru PMR, Juca procedând întocmai. De frică, făcuse pe el. A recunoscut că fusese implicat în acțiuni grave și dăduse declarații false. În cele din urmă partizanii l-au lăsat în pace, comunistul renunțând, se pare, la ideile sale⁸⁴.

Departate de a scădea ca urmare a represiunii polițienești, îndrăzneala partizanilor părea să crească. La o dată pe care nu o cunoaștem, Dumitru Ișfănuț și Gheorghe Balica (considerat „foarte curajos”) s-au dus la Consiliul popular al comunei Bozovici, deghizați în uniforme ale Miliției, cel dintâi ca maior, iar ultimul ca locotenent. Ei au ordonat ca toți vânătorii din sat care erau membri PMR să vină cu armele lor pentru a organiza o poteră și a-l prinde pe Sfârloagă (Ișfănuț). Au sosit opt vânători care au început să-l injure pe Sfârloagă, dând și un telefon la Securitate că de această dată îl vor prinde pe „bandit”. Ajunși la marginea satului, partizanii le-au destăinuit vânătorilor cine erau, i-au somat să arunce armele și apoi i-au pus să se bată între ei. După o vreme a sosit Miliția călare, în schimbul de focuri care a avut loc Ișfănuț împușcându-l pe unul dintre milițieni⁸⁵.

Datorită trădării Anastasiei Benghea, intrată în slujba Securității, circa 20 de persoane de sprijin ale partizanilor au fost arestate în iarna 1950-1951⁸⁶. Din acest motiv, Dumitru Ișfănuț și Gheorghe Balica au răpit-o pe Anastasia din comuna Domașnea și au dus-o în Dealul Băută, spre satul Rusca-Teregova unde au tăiat-o cu briciul pe față și pe corp, i-au turnat țuică pe răni, după care au împușcat-o⁸⁷. Aceiași partizani l-au împușcat la 23 mai 1951 pe Simion Bijan, din satul Canicea, comuna Domașnea, informator al Securității și gestionar la cooperativa din aceeași localitate. Operațiunea s-a desfășurat chiar în sediul cooperativei⁸⁸. Ișfănuț și Balica au atacat, la 31 mai 1951, Sfatul popular al comunei Borloveni Vechi. După ce au rupt afișele și tablourile cu simboluri comuniste, au luat cu ei pe paznicul Sfatului, dar și alte opt persoane, inclusiv pe secretarul organizației de bază, plecând toți spre Munții Semenic. Un milițian (Virgil Pășărică) a fost împușcat mortal, iar secretarul organizației de partid (Iosif Imbrescu) a fost bătut și apoi ucis. Celelalte persoane au fost eliberate. Însă aceste acțiuni creaseră o stare de neliniște în rândurile populației din regiune, ceea ce îngreunase activitatea PMR și a administrației de stat⁸⁹.

În primăvara-vara anului 1951, partizanii acționau în echipe mici în raza comunelor de pe șoseaua Caransebeș: Mehadia, Verendin, Văliug, Luncavița, Cornereva și altele, peste Muntele Semenic⁹⁰. Grupul condus de Dumitru Ișfănuț era considerat în iunie 1951 unul dintre cele patru grupuri importante de partizani de pe cuprinsul întregii țări, alături de cele conduse de Gheorghe Arsenescu, frații Arnăuțoiu și Ioan Gavrilă, în Munții Făgăraș, versantul sudic, respectiv nordic.

⁸³ *Ibidem*, p. 90; Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 122.

⁸⁴ Mărturia lui Nicolae Ciurică, Teregova, județul Caraș-Severin (originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți), în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 98; Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 122-123.

⁸⁵ Mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*

⁸⁶ Mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 123-124.

⁸⁷ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 260-261, 274-275; *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 549 (doc. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 17-22); *În slujba patriei socialiste ...*, p. 45; mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*; mărturia lui Nicolae Romănu, Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 59.

⁸⁸ *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 550 (doc. nr. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 17-22).

⁸⁹ Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 290 (document de la ASRI, fond D, dos. 10104, f. 13-44); *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 360, 541, 549 (doc. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 13-22, 112-116); Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 78-79 (doc. de la ACNSAS, fond Penal, dos. nr. 131, vol. 2, f. 33).

⁹⁰ ASRI, fond D, dos. 2168, f. 274, 260.

În acest „clasament”, grupul Ișfănuț era pe poziția a treia, înaintea celui comandat de Gavrilă⁹¹ (într-o altă situație, din februarie 1952, avea să treacă chiar pe poziția a doua, tot după grupul Gavrilă)⁹².

Ca urmare a atacurilor inițiate de partizani împotriva „organelor” administrative, politice și de Miliție, dar și a unor unități economice, soldate inclusiv cu victime⁹³, Securitatea inițiasă o „acțiune informativ-operativă susținută”, desfășurată pe parcursul întregului an 1951. Deși s-au folosit și efective din trupele de Securitate, iar uneori partizanii au fost întâlniți pe teren, rezultatele au fost negative. Cauzele erau multiple, inclusiv lipsa de curaj a milițienilor și securiștilor, care aflându-se în luptă cu partizanii „n-au acționat cu suficientă hotărâre”⁹⁴. Ca urmare a intensificării acțiunilor Securității, grupul s-a retras pe teritoriul raionului Baia de Aramă, regiunea Gorj, de unde era originar Nicolae Ciurică. La intervale mari de timp, acești partizani mai erau semnați în regiunea Severin, iar uneori și în regiunea Hunedoara, dar securiștii de aici au acționat întotdeauna cu întârziere. Abia odată cu înființarea grupurilor operative de către Centrala Securității Statului, Regionala Severin și-a intensificat acțiunile⁹⁵.

Partizanii continuau să aibă susținători în sate, care le furnizau alimente, haine și bani. Frica era însă foarte mare – „ne temeam și de umbra noastră” –, motiv pentru care se acționa în așa fel ca nici familiile lor să nu știe cine îi ajută. Unii dintre susținători erau prinși, anchetați, judecați și condamnați. Unul dintre aceștia a fost Iosif Pepa din Domașnea, care a fost arestat la 15 august 1951, anchetat timp de opt luni la Caransebeș, apoi la Timișoara, după care a fost condamnat. „La Jilava și la Baia Sprie o fost iadu’ pe pământ. Am zâs că nu mai scap [...] Să te ferească Dumnezeu. Nici puiu’ de șerpe să nu pățească ce am pățit noi [...]”⁹⁶.

Grupul Ișfănuț era menționat cu 10 membri în august 1951⁹⁷. La sfârșitul verii-începutul toamnei 1951, grupul era semnalat nu doar în zona sa de constituire, ci și în raza raionului Baia de Aramă, regiunea Gorj. În vederea distrugerii sale, Regionala de Securitate Severin dusesse o acțiune informativ-operativă „pe baza unui plan concret de acțiune”, realizat de Direcția Generală a Securității. În același timp s-a dus „muncă de lămurire” pe lângă familiile partizanilor în vederea determinării predării lor⁹⁸.

Vreme de câteva luni s-a crezut că un anume Lazăr Vadrariu era membru al grupului⁹⁹. Ca urmare a „prelucrării” familiei, el s-a predat de bună voie la 2 iulie 1951. S-a constatat însă că nu făcuse parte din grupul Ișfănuț și nu avusese legături cu acesta, ci stătuse ascuns în comuna Mehadica. Securitatea a decis totuși să-l folosească în vederea prinderii celor din grupul Ișfănuț. După „prelucrarea” de rigoare, a fost pus în libertate cu sarcina de a-l convinge pe Iancu Baderca, din grupul amintit, să se predea¹⁰⁰. În pofida noilor măsuri ale Securității, nu s-a ajuns la capturarea acestor partizani. Ei erau favorizați de regiune, dar și de sprijinitorii lor. Ca și în alte situații, unii securiști nu dovediseră fermitate. Securitatea reușise totuși identificarea și arestarea majorității persoanelor de sprijin ale grupului, o mică parte dintre acestea fiind recrutate. Pentru sprijinirea Regionalei Severin în vederea anihilării acestui grup, Direcția Generală a Securității trimisese un ofițer de la centru¹⁰¹.

La sfârșitul verii-începutul toamnei anului 1951, grupul fusese semnalat în apropierea frontierei cu Iugoslavia, cu intenția de a pleca din țară, motiv pentru care se luaseră măsuri pentru

⁹¹ *Ibidem*, f. 283.

⁹² *Ibidem*, f. 243.

⁹³ *Ibidem*, f. 260-261, 274-275.

⁹⁴ *Ibidem*, f. 275, 261.

⁹⁵ *Ibidem*, f. 261.

⁹⁶ Mărturia lui Iosif Pepa, Domașnea, septembrie 1995, în Doina Magheți, *op. cit.*, p. 49.

⁹⁷ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 241.

⁹⁸ *Ibidem*, f. 289.

⁹⁹ *Ibidem*, f. 274, 260.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 289-290. Iancu Baderca era născut la 8 aprilie 1928 în comuna Mehadia, de origine socială țăran mijlocăș, iar ca profesie era agricultor. Nu făcuse politică în trecut. În 1948 intrase în grupul colonelului Uță, iar după distrugerea acestuia în grupul condus de Dumitru Ișfănuț (*ibidem*, f. 64).

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 290.

împiedicarea acestui lucru. Regionala de Securitate Gorj, în al cărei perimetru de asemenea fusese semnalat grupul, pregătise lansarea a trei echipe deghizate, însoțite de călăuze¹⁰². Retragerea grupului în apropierea frontierei, în toamna anului 1951, este confirmată și de mărturiile supraviețuitorilor. Cauza rezida în intensificarea urmăririi în Valea Cernei, regiunea natală a celor mai mulți din partizani. Un grup numeros – Nicolae Ciurică, Dumitru Mutașcu, Dumitru Ișfănuț, Ion Caraibot (Ciovică), Gheorghe Stănescu, Maria Vlădescu, Victor Curescu, Gheorghe Serengău, Nistor Duicu, Nicolae Ciurică, Gheorghe Balica și Iancu Baderca – s-a stabilit în zona Sasca-Steierdorf, la sud-sud-est de Oravița, destul de departe de teritoriul obișnuit de acțiune. Căderea zăpezii i-a împiedicat pe partizani să revină în regiunea lor, de aceea și-au construit un bordei în pădurile Steierdorfului. Între octombrie 1951-februarie 1952, grupul a stat în adăpostul de la „Lacu Roșu”, apoi la „Gura Alunilor”. Un localnic, Gheorghe Sârbu zis Bogiu, din Sasca, le-a cumpărat alimente. Însă în iarna 1951/1952 luptătorii anticomuniști au simțit din plin lipsa hranei, rațiile fiind foarte mici. Urmăriți de trupe, au fost nevoiți să plece spre Lăpușnicu Mare, iar apoi la Borlovenii Noi. O ciocnire cu Miliția s-a înregistrat în cea din urmă localitate în după-amiaza zilei de 4 martie 1952. Gheorghe Serengău a fost rănit în confruntare, dar ceilalți l-au luat cu ei. Ulterior au primit alimente de la Dumitru Neagu, Constantin Baderca zis Roșu și Stana Cătană, din comuna Mehadica. Nevoile alimentare îi obligau pe luptători să umble prin sate, acțiune periculoasă în condițiile în care ninge mereu, urmele fiind vizibile pentru milițieni și securiști¹⁰³.

5. Activitatea grupului Mutașcu-Ișfănuț în 1952

Urmărirea grupului Ișfănuț a continuat și în anul 1952. În februarie era în derulare un plan de acțiune care viza distrugerea grupului, prevăzându-se încheierea lui la 31 martie¹⁰⁴. Poliția politică știa că Dumitru Ișfănuț era popular în zona sa de acțiune și era ajutat de localnici. Comandanții trupelor de Securitate din zonă îl numeau „călăul din Reșița” și le inoculasera subordonaților sentimentul că era foarte periculos¹⁰⁵.

Suspectat de legături cu partizanii, Iosif Busuioc din Verendin a fost arestat la 28 februarie 1952. Dus la sediul Securității din Teregova, a fost „bătut în 21 de zile de 13 ori. Mi-au tras două unghii de la piciorul drept, mi-au distrus trei degete de la picior, mi-o rupt degetul ăsta de la mână și 9 zile nu mi-o dat apă și mâncare. Dar nu puteam să spun, că trăgeam 100 de familii după mine în pușcărie”.

Ulterior a fost transportat la Caransebeș, unde a fost alimentat artificial timp de trei săptămâni. Și sora lui a fost arestată și bătută la Securitatea din Caransebeș, pierzând o sarcină (era în luna a șasea). Pentru ajutorul dat partizanilor, tatăl lor, Pavel Iosif, a fost și el închis timp de două luni, fiind bătut, „distrus”. Cu toate bătăile îngrozitoare la care a fost supus, Iosif Busuioc a refuzat să spună ceea ce doreau securiștii să afle – unde erau partizanii, cine îi aproviziona etc. – dar cu toate acestea a fost condamnat la doi ani de închisoare corecțională și confiscarea averii. Pedepsa și-a executat-o la Jilava, Bicz, Onești și Adjud. Deoarece nu a fost pus în libertate la termenul legal, a făcut greva foamei, în cele din urmă având câștig de cauză. Însă după alte cinci luni a fost rearestat și închis pentru încă șapte luni. A reușit să câștige la recurs, în iulie 1955¹⁰⁶.

Datorită tuturor informațiilor deținute, Securitatea își făcuse o idee cu privire la situația grupului. Acesta nu mai acționa compact, ci se împărțise în primăvara anului 1952 în trei subgrupuri mici, de două-trei persoane. Primul era format din Dumitru Ișfănuț, Nistor Duicu zis Boieru și Nicolae Ciurică și fusese semnalat în mai multe rânduri în regiunea Munților Țarcu,

¹⁰² *Ibidem*, f. 290-291.

¹⁰³ Mărturia lui Nicolae Ciurică, Breazova (Borlovenii Noi), județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *Rezistența anticomunistă din Munții Banatului (Zona Mehadia-Iablanița-Brezova) ...*, p. 113-115; Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 79-80 (doc. de la ACNSAS, fond *Penal*, dos. nr. 131, vol. 2, f. 107).

¹⁰⁴ ASRI, fond *D*, dos. nr. 2.168, f. 262.

¹⁰⁵ Mihai Stoia, *Am fost securist*, în *Memoria*, nr. 24, 1998, p. 101-105.

¹⁰⁶ Mărturia lui Iosif Busuioc, Verendin, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *Rezistența anticomunistă din Munții Banatului (Zona Domașnea-Teregova) ...*, p. 193-195.

Râul Șes, Godeanu și partea montană a regiunii Gorj, unde existau mai multe stâne. Cel de-al doilea subgrup era compus din Dumitru Mutașcu, Victor Curescu, Gheorghe Serengău și Maria Vlădescu zisă Boboanța (sau Bobonțu) și nu a mai fost observat o perioadă, dar după unele date se ascundea în jurul comunei Verendin și în masivele păduroase ale Munților Semenic. Al treilea subgrup era constituit din Iancu Baderca și Gheorghe Balica, în august 1952 fiind semnalat pe Valea Almașului și în masivele păduroase dintre Munții Semenic și localitatea Oravița¹⁰⁷. Din alte informații, după ce se despărțiseră de ceilalți, Baderca și Balica au plecat în pădurile de la Cuptoare-Secul, iar apoi spre Lăpușnicu Mare, unde au găsit un loc pentru a se ascunde. Au fost susținuți de Lala Nistor, Ion Bihoi, Ion Bihoi Dionisie, Olimpiu Bulza, Andrei Sitariu, Iosif Ghera, toți din comuna Lăpușnicu Mare, și de Colă Milă și Nicolae Moață, din comuna Bozovici¹⁰⁸. Dincolo de separarea lor din motive tactice, subgrupurile intrau în legătură unele cu altele la anumite intervale prin intermediul unora dintre membrii lor¹⁰⁹.

Nistor Duicu, Nicolae Ciurică și Victor Curescu au decis în mai 1952 să intre în legătură cu Liviu Vuc, liderul unui alt grup anticomunist din partea estică a Banatului. De altfel, Nistor Duicu se mai întâlnise cu el în anul 1949. Însă aflând că erau urmăriți de Miliție, partizanii de pe Valea Cernei au plecat spre comuna Prisecani, după aceea spre Armeniș și Luncavița, unde au fost găzduiți de persoanele lor de sprijin. S-au întâlnit cu Dumitru Ișfănuț și Gheorghe Serengău în Muntele Olanul, cu care au stat între 15 iunie și 12 iulie 1952. La cea din urmă dată Dumitru Ișfănuț s-a îndreptat spre Muntele Țarcu, în zona comunei Bolvașnița¹¹⁰.

În iunie 1952, Securitatea știa că din grupul Ișfănuț făceau parte 10 oameni, inclusiv o femeie, originari din satele Verendin, Domașnea, Luncavița, Mehadia, Teregova, Rusca și Văliug, foști membri ai PNT, PNL sau legionari. Partizanii cunoșteau foarte bine căile de comunicație (poteci și drumuri) din zonă, fiind capabili să parcurgă distanțe mari în timp scurt și să apară în locuri diferite. Mobilitatea luptătorilor anticomuniști era mare, ei mișcându-se între Caransebeș-Oravița-Dunăre-Târgu Jiu și Muntele Godeanu, adică într-un perimetru de 150-200 de km, ocupând 1.200 km². Împărțirea grupului în mai multe echipe nu împiedica reunirea lor în anumite momente și locuri. Vara umblau prin munți, fiind aprovizionați de localnicii aflați la sălașe și stâne, în vreme ce iarna se retrăgeau în adăposturile în care își făcuseră din timp rezerve de alimente. Erau înarmați cu arme militare, automate, pistolete și grenade ofensive și defensive. Li se atribuiau 25 de jafuri și atacuri la cooperative. Se observase că nu atacau formațiunile de Securitate aflate în urmărirea lor, iar când erau descoperiți nu primeau lupta, preferând să se ascundă. Dacă erau încercuiți deschideau foc cu tot armamentul din dotare, aruncau grenade, după care dispăreau în pădure sau în locurile prăpăstioase. Având în vedere uriașa disproporție de forțe, era singura soluție rațională. Securitatea avea să noteze că populația se afla „sub influența” partizanilor, unii având legături familiale, așa explicându-se de ce informațiile erau obținute cu greutate și întârziere¹¹¹.

Între 5 iunie-1 iulie 1952, Securitatea a inițiat o amplă operațiune împotriva grupului Ișfănuț, la care au participat trupe din Regimentul 10 Securitate Orăștie. Mai precis, a fost vorba de 11 ofițeri, 17 sergenți reangajați și 311 militari în termen. Operațiunea – dusă în zona Caransebeș, Muntele Godeanu, Armeniș, Văliug – a constat în instalarea de posturi, pânze (formate din 3-5 oameni și un șef) pe drumurile probabile de mișcare a partizanilor, uneori pe linii succesive, baraje principale și ajutoare, capcane, scotocirea terenului¹¹². Ca urmare a acestor acțiuni, la 6/7 iunie 1952, la punctul Tâlva Înaltă a fost ucis partizantul Ioan Caraibot zis Ciovică. Au fost prinse două persoane care aveau legături și îi aprovizionau pe partizani: Nicolae Românu la 12/13 iunie 1952, la nord-vest de Domașnea, iar Ilie Muțanu, din Verendin, la 27 iunie 1952.

¹⁰⁷ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 231, 170.

¹⁰⁸ Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 80 (doc. de la ACNSAS, fond Penal, dos. nr. 131, vol. 2, f. 109).

¹⁰⁹ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 231, 170.

¹¹⁰ Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 80-81.

¹¹¹ *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 143-144 (doc. de la AMI, fond Direcția Secretariat – Juridică, inv. nr. 4311, dos. nr. II/B/4, f. 6-9).

¹¹² *Ibidem*, p. 143-146 (doc. de la AMI, fond Direcția Secretariat – Juridică, inv. nr. 4311, dos. nr. II/B/4, f. 6-9).

De asemenea, în timpul acestor acțiuni au fost descoperite mai multe gropi folosite de partizani pentru depozitarea alimentelor. Rezultatele erau totuși foarte modeste, pe lângă suprafața mare de acoperit și informațiile reduse adăugându-se și lipsa de experiență a militarilor sosiți recent de la centrele de instrucție¹¹³. Pentru a continua presiunea asupra luptătorilor anticomuniști, la începutul lunii iulie 1952, Comandamentul Trupelor de Securitate a ordonat Regimentului 10 Securitate ca în zona în care avusese loc operațiunea să rămână timp de 45 de zile o companie din Batalionul Reșița, campată în corturi, aceasta urmând să execute instrucție, dar și să păstreze o strânsă legătură cu Securitatea. După trecerea celor 45 de zile, compania aflată în teren avea să fie schimbată cu o alta din același batalion¹¹⁴. De-a lungul întregii perioade cât trupele rămâneau în zonă s-a dispus organizarea observației aeriene¹¹⁵.

Securitatea a întreprins între 20-25 iulie 1952 o acțiune în masivul păduros dintre râul Nera (Munții Semenic) și zona sălașelor comunelor Verendin și Luncavița. Acțiunea a constat în operațiuni de scotocire și pânde, constituite în baraj pe linia de înaintare a dispozitivului, dar fără rezultate pozitive. Ca urmare a faptului că în vara anului 1952 a avut loc o nouă împărțire teritorial-administrativă, grupul operativ constituit din personalul Regionalei de Securitate Severin a fost desființat, iar activitatea informativă a fost neglijată, ceea ce se observa și în lipsa informatorilor de calitate. În același timp, partizanii aveau legături directe cu rudele lor de gradele I și II, în rândurile cărora era greu de pătruns. Securitatea considera că era potrivită recurgerea la o măsură extremă: dislocarea din regiune a persoanelor dovedite că îi sprijiniseră pe partizani. Se credea că aceasta avea să-i oblige pe luptătorii anticomuniști să-și facă legături în afara rudelor apropiate, unde existau posibilități mai mari de pătrundere informativă. De asemenea, lipsa surselor de aprovizionare avea să-i determine pe partizani să facă mai multe deplasări și astfel să cadă mai ușor, fie în rețeaua informativă a Securității, fie în plasa de pânde a acesteia. Până la jumătatea lunii august 1952 a fost reînființat și grupul operativ și se luaseră măsuri pentru continuarea acțiunii informative. Însă grupul operativ întâmpina și greutăți, generate în principal de lipsa mijloacelor de transport¹¹⁶.

Uneori partizanii se ocupau și cu jefuirea unor bunuri, fie pentru a putea supraviețui, fie pentru a-i putea răsplăti pe unii susținători. Spre exemplu, Dumitru Ișfănuț l-a surprins în Munții Țarcu pe un inginer (Adrian Iasinski) din cadrul Ministerul Forțelor Armate, la 18 iulie 1952, și i-a luat hainele militare, un ceas de aur și 1.800 de lei. Securitatea bănuia că inginerul militar era de fapt în legătură cu „bandiții”, totul fiind o înscenare. Cert este că ulterior Ișfănuț a fost văzut îmbrăcat în hainele inginerului¹¹⁷. De asemenea, în iulie 1952, Ișfănuț a ridicat doi cai de pe Muntele Parmeșului, ai unui locuitor din comuna Mărășineț, raionul Baia de Aramă, pe care apoi i-a vândut pentru 3.000 de lei unei persoane din comuna Cireșa, raionul Baia de Aramă, cu care avea legături mai vechi¹¹⁸. La 10 august 1952 Dumitru Ișfănuț își făcuse apariția împreună cu un alt partizan la o stână aflată între Munții Țarcului și râul Șes. Cei doi au discutat cu ciobanii, afirmând că în cazul în care vor fi încercuți de trupe vor lupta, dovedindu-se încredători în capacitatea lor de a opune rezistență. Ulterior s-au îndreptat spre Munții Godeanu¹¹⁹. Ișfănuț a apărut împreună cu un alt partizan, în 14 august 1952, la cabanele IPEIL din Poiana Ruscăi, după care au plecat spre locul Poienile Înalte, către comuna Feneș, raionul Caransebeș. La 18 august 1952, Ișfănuț și un alt membru al grupului său l-ar fi bătut pe un cioban din comuna Teregova,

¹¹³ *Ibidem*, p. 146 (doc. de la AMI, fond *Direcția Secretariat – Juridică*, inv. nr. 4311, dos. nr. II/B/4, f. 6-9).

¹¹⁴ *Ibidem*, p. 147 (doc. de la AMI, fond *Direcția Secretariat – Juridică*, inv. nr. 4.311, dos. nr. II/B/4, f. 6-9). Vezi și Florica Dobre, Florian Banu, Camelia Duică, Silviu B. Moldovan, Liviu Țăranu (eds.), *Trupele de Securitate (1949-1989)*, București, Editura Nemira, 2004, p. 102 (doc. din AMI, fond *Direcția Secretariat – Juridică*, inventar nr. 4311, dos. nr. 3/1949-1952, f. 10-12).

¹¹⁵ *Trupele de Securitate ...*, p. 102 (doc. din AMI, fond *Direcția Secretariat – Juridică*, inventar nr. 4.311, dos. nr. 3/1949-1952, f. 10-12).

¹¹⁶ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 232-233.

¹¹⁷ *Ibidem*, f. 231-232.

¹¹⁸ *Ibidem*, f. 232.

¹¹⁹ *Ibidem*, f. 166-167, 121-122.

căruia i-ar fi luat 100 de lei și țigările. Toate cele de mai sus au determinat Securitatea să întreprindă o acțiune de scotocire a masivului muntos dintre comunele Feneș (nord)-Rusca (sud)-Muntele Sest (est) și șoseaua Caransebeș-Teregova (vest), care însă din cauza efectivelor reduse implicate, ce nu au putut acoperi întregul sector, nu a fost încununată de succes. Au mai fost amplasate posturi de pânze și capcane¹²⁰.

5.1. Distrugerea subgrupului Ișfănuț

Concomitent strângerea de informații a beneficiat de o atenție deosebită prin activarea informatorilor „de calitate”, care au fost dirijați în jurul partizanilor și al persoanelor de sprijin. Insistența Securității a dat în cele din urmă rezultate. Unul din informatori, cu numele conspirativ „Corbu”, s-a întâlnit la 27 august 1952 cu partizanii Nistor Duicu zis Boieru și Victor Curescu zis Gudulea, stabilind cu aceștia o întâlnire pentru a doua zi. Alertată de informator (în fapt era vorba de socrul lui Victor Curescu), Securitatea a pregătit în noaptea de 27/28 august o acțiune în care au fost implicați 35 de ostași din trupele operative cu cadrele lor, precum și 16 milițieni și cinci câini de urmărire. În zorii zilei de 28 august 1952 a avut loc o luptă între securiști și cei doi partizani, care au fost prinși. Grav rănit la cap, Nistor Duicu a fost transportat la spital, unde a suferit o intervenție chirurgicală, dar a decedat după două ore¹²¹.

În urma anchetelor „specifice” la care a fost supus Victor Curescu, s-au aflat elemente importante cu privire la grupul de partizani: persoane de sprijin, locurile unde erau construite adăposturi, armamentul pe care îl dețineau etc. Pe baza acestor informații, trupele de Securitate au trecut la cercetarea terenului și au descoperit un adăpost improvizat și un bordei. Deși partizanii nu au fost găsiți la bordei, s-a dedus că era folosit de ei¹²². Securitatea a instalat la ambele ascunzători două posturi de pânze și capcane, fiecare format din câte 20 de militari din trupele operative. Alte trei capcane a câte cinci oameni fiecare au fost fixate la stâna tatălui lui Nicolae Ciurică, în Muntele Buza Oslu, unde se aflase (din anchetarea aceluiași Victor Curescu) că acesta avea să vină. În dimineața zilei de 1 septembrie 1952 a sosit într-adevăr Nicolae Ciurică, însoțit de Gheorghe Stănescu, iar la 50 de metri în spate de Dumitru Ișfănuț. Partizanii au reușit să scape (și) datorită faptului că armele securiștilor nu au funcționat. Pentru a fugi mai ușor, Nicolae Ciurică și Gheorghe Stănescu și-au abandonat armamentul (2 arme ZB, 58 de cartușe ZB, un

¹²⁰ *Ibidem*, f. 167, 122-123.

¹²¹ *Ibidem*, f. 62, 123, 167-168; Idem, dos. nr. 8.560, f. 109; *Cartea Albă a Securității*, vol. II, p. 366; Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 266, 291 (document de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 45-61; *ibidem*, f. 13-44); *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 359 (doc. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 107-110). Vezi și mărturiile lui Petru Duicu (Boieru), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 45-46, și Petru Românu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în *ibidem*, p. 27. Nistor Duicu zis Boieru era născut la 20 ianuarie 1920, în comuna Domașnea, raionul Mehădia, de profesie agricultor, originea socială țăran mijlocăș (conform nomenclatorului vremii); fusese membru al grupului colonelului Uță, iar după distrugerea acestuia a intrat în grupul Ișfănuț. Victor Curescu zis Gudulea era născut la 25 octombrie 1925, în comuna Verendin, raionul Mehădia, de profesie agricultor, originea socială țăran mijlocăș, avea ca studii șapte clase; și el fusese membru al grupului Uță, iar apoi al grupului Ișfănuț (ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 62).

¹²² ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 123, 168-169. Situat la 4 km sud-est de comuna Verendin, la Râul Olanului, adăpostul improvizat conținea mai multe obiecte: două ciubere de lemn, o traistă cu aproximativ 20 de kg făină de porumb, două ciocane, două șei pentru cai de tip țăranesc, o pereche de scări pentru șa, trei kg de sare bulgăre, două ceaune de mămăligă, un castron, o sapă, o bucată de piele de oaie. Cât privește bordeiul, acesta a fost descoperit pe Valea Zăză, între Munții Gagu și Munții Godeanu. El fusese utilizat în iarna 1951-1952 de către Dumitru Ișfănuț și Gheorghe Stănescu. Construit în pământ, într-o mică pădure de brazi de aproximativ 100 de metri pătrați, el avea 2 metri adâncime, patru metri lungime și 2,50 metri lățime. Era făcut din bârne de brad, avea o singură intrare și o deschizătură mică pe unde era introdus burlanul pentru fum. Cuprindea trei paturi din bârne de brad, fiind acoperit cu șindrilă și carton gudronat. Camuflarea era asigurată de trei brazi trântiți deasupra întregului adăpost. Înăuntru se aflau cantități importante de alimente: un butoi de 200 de litri cu 150 kg făină de porumb, 15 kg de tobă, 40 kg carne conservată, un kg de slănină, 5 kg de brânză, 10 kg de fasole, 10 kg de zahăr, două pachete și jumătate de cafea turcească, un kg de oțet, cinci kg de sare, șapte bucăți piei de oaie, două kg DTT, o pătură de lână, trei ceaune diferite, două topoare, un târnăcop, o lopată, plus alte obiecte casnice (*ibidem*, f. 168-169). Această înșiruire de obiecte este un indiciu al faptului că partizanii nu erau izolați în munți, ci că beneficiau de sprijinul unor locuitori din satele înconjurătoare. E de la sine înțeles că asemenea cantități de alimente nu puteau fi obținute și chiar transportate fără ajutorul altor persoane.

pistol „cu butie” și 7 cartușe P.P.S.), dar și hainele de pe ei (un cojoc scurt, pălăriile de pe cap, o căciulă, doi saci de merinde, diverse alimente, medicamente, scrisori etc.)¹²³. În paralel cu toate aceste acțiuni, Regionala de Securitate Timișoara a lansat un informator ca fugar, care avea șanse de a se întâlni cu Dumitru Ișfănuț. Legătura se făcea prin intermediul soției „fugarului”, recomandată de el ca fiind de încredere¹²⁴.

Regionala de Securitate Timișoara a reușit în septembrie 1952 să-l identifice pe Avram Rain (sau Roiu), țăran chiabur din comuna Sadova Nouă, la sud de Caransebeș, ca fiind principalul susținător al lui Dumitru Ișfănuț. Ridicat în mod discret și cercetat de Securitate cu mijloacele caracteristice, Rain a destăinuit că partizanul se ascundea în gospodăria lui, într-un adăpost special amenajat în grajd. Mai mult chiar, săteanul a acceptat să ajute Securitatea la capturarea temutului lider partizan. La 29 septembrie 1952 s-a întreprins o operațiune pentru capturarea lui Ișfănuț. Acesta însă a refuzat să se predea și a deschis focul asupra securiștilor, care l-au rănit mortal prin aruncarea unei grenade¹²⁵, ceea ce creditează și unele surse orale (deși unele dintre acestea dau ca posibilă și sinuciderea cu ajutorul pistolului automat)¹²⁶. Conform unei alte surse orale, pentru a nu cădea viu în mâinile autorităților, Ișfănuț s-ar fi sinucis cu ajutorul unei grenade. Capul său ar fi fost tăiat și trimis la București, trădătorul primind 100.000 de lei pentru ajutorul pe care l-a dat Securității¹²⁷.

Familia lui Dumitru Ișfănuț a avut enorm de suferit pentru că el intrase în rezistență și devenise unul dintre cei mai importanți partizani din Banat. Fiul său, Ion Ișfănuț, a fost reținut în 1953. Copilul de altădată avea să rememoreze după aproape patru decenii:

„Pe mine m-au arestat că eram copilul lui tata. Și pe urmă și pe bunica, pe toți ne-au arestat. Ne dădeau pedeapsă administrativă. Îți dădeau 24 de luni (atât mi-au dat mie) și după aia puteau să-ți dea încă 21 de luni și tot așa. Eu [nu] am făcut decât 2 ani administrativ [...] și un an la Canal. Pe mama și pe bunica le-au dus într-o pușcărie de femei. Pe mama au trimis-o [apoi și în] domiciliu forțat. O luau des pe mama în securitate și o băteau să spună unde e tata. Și pe mine m-au bătut de multe ori: mă descălțau, mă legau de mâini și de picioare, îmi băgau un par și mă întorceau cu tălpile în sus. Mă băteau pe rând, unul cu o bătă groasă și altul cu o centură. Când am început să țip mi-au băgat în gură ciorapul meu. Cred că aveam vreo 17 ani. Și-acasă veneau tot timpul și făceau percheziții, o loveau pe mama și pe bunica până cădeau, săracele, pe jos”.

Din cauza relelor tratamente la care fusese supusă, soția lui Dumitru Ișfănuț s-a îmbolnăvit și a murit curând după eliberarea din Gulagul deșert¹²⁸.

Ceilalți membri ai grupului au fost semnați în repetate rânduri în cursul lunii octombrie 1952. Cu toate că în paralel cu acțiunea informativă s-au organizat mai multe acțiuni operative, de urmărire și scotocire, pânđe și patrulări, nu s-a reușit capturarea vreunui partizan. Însă au fost identificate mai multe persoane de sprijin ale grupului, din rândurile cărora au fost recrutați doi informatori „de calitate”, prin intermediul cărora se întrededa șansa capturării lui Gheorghe Stănescu și a lui Nicolae Ciurică. De asemenea, fuseseră identificate trei persoane de sprijin ale lui

¹²³ *Ibidem*, f. 62, 123-124, 169-170; Idem, dos. nr. 8.560, f. 109-110. Vezi și *Cartea Albă a Securității*, vol. II, p. 341; Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 293 (document de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 13-44); *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 147-148 (doc. de la ACNSAS, fond *Documentar*, dos. nr. 40, f. 109-110). Vezi și Mărturia lui Nicolae Ciurică, din Teregova, județul Caraș-Severin (originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți), în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 92-95.

¹²⁴ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 169-170.

¹²⁵ *Ibidem*, f. 62, 124; Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 266, 291-292 (document de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 45-61; *ibidem*, f. 13-44); *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 358 (doc. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 107-110).

¹²⁶ Mărturia lui Petru Romănu (Petru Partizanu), Domașnea, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 26-27; mărturia lui Nicolae Ciurică, Teregova, județul Caraș-Severin (originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți), în *ibidem*, p. 103; mărturia lui Iosif Baderca zis Gherghiniță, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 221.

¹²⁷ Mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, p. 9. Vezi și Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 124.

¹²⁸ Mărturia lui Ion Ișfănuț (fiul lui Dumitru Ișfănuț), Domașnea, județul Caraș-Severin, în *Rezistența în Munții Semenic*, documentar, *loc. cit.*

Dumitru Mutașcu, ceea ce dădea speranțe securiștilor că îl vor putea prinde¹²⁹. Gheorghe Balica a fost capturat viu în noaptea de 9/10 noiembrie 1952 în casa unui locuitor (Dionisie Obșterescu zis Bogatu) din comuna Lăpușnicul Mare, cu concursul direct al ginerelui gazdei, Petru Vodă. Deși avea asupra lui un pistol și o grenadă, Balica nu a făcut uz de ele. Se spera capturarea în același mod și a lui Iancu Baderca, mai ales că tovarășul său fusese reținut cu discreție¹³⁰. Într-adevăr, la 11 decembrie 1952 Baderca a fost prins la domiciliu și cu ajutorul aceluiași om al Securității¹³¹.

În perioada în care a activat, grupul Ișfănuț a fost cel mai violent, provocând 10 victime. În afară de cei amintiți de-a lungul acestui text, au mai fost uciși: asesorul popular de la judecătoria din Teregova; Filip Rotescu, secretarul organizației Frontului Plugarilor din raionul Caransebeș; Eftimie Davidescu, secretarul organizației de bază PMR din comuna Rusca ș.a.¹³²; Maria Gosa, din Lăpușnicul Mare, bănuită că era informatoarea Miliției sau a Securității¹³³.

Zeci de informatori au fost folosiți pentru infiltrarea grupului Ișfănuț. Pe unii din aceștia îi cunoaștem după numele lor conspirative: „Corbu”, „Lupu”, „Grasu”, „Mitică”, „Lina”, din partea Securității, dar și „Nicu”, din partea Miliției Teregova. Exceptându-l pe „Corbu”, acești informatori nu s-au dovedit eficienți, datorită incompetenței celor care îi recrutaseră¹³⁴. La un moment dat au fost scoși 34 dintre informatori, iar patru au fost chiar arestați, fiind dovediți ca agenți dubli, care furnizau în realitate informații esențiale doar partizanilor. Pentru anihilarea ultimilor partizani din acest grup, în mai 1953 erau folosiți 37 de informatori, 7 dintre ei fiind „calificați”. În acel moment se prevedeau „combinații informative” pentru capturarea rebelilor. Grupul operativ al Securității i-a determinat pe părinții fugarului Iosif Budescu să-l predea pe fiul lor, promițând că acesta va beneficia de prevederile unui decret de grațiere. Noul recrut al Securității a fost instruit „pe loc”, la sălașul părinților săi, să rămână în poziția de fugar și să intre în legătură cu partizanii. Din activitatea ulterioară a acestui informator știm doar că a reușit ulterior să ia legătura cu familia Mariei Vlădescu, membră a grupului de partizani¹³⁵.

Partizanii capturați au fost trimiși în instanță. Autoritățile au constituit un lot compozit, în frunte cu Gheorghe Balica, în care au mai fost incluși Iancu Baderca și Victor Curescu, dar și dr. Liviu Vuc împreună cu șapte membri ai grupului acestuia (Ion Cioca, Ștefan Drăgan, Dumitru Nemeș, Nistor Lala, Dumitru Lungan, Ioan Bihoi și Gheorghe Enea). Prin sentința nr. 68/12 martie 1953 a Tribunalului Militar Timișoara, Gheorghe Balica, Iancu Baderca și Victor Curescu au fost condamnați la moarte, confiscarea averii personale și obligația de a plăti 200 de lei cheltuieli de judecată. Acuzații din grupul Vuc au primit condamnări mai „ușoare”: Liviu Vuc și Ion Cioca, muncă silnică pe viață; Ștefan Drăgan și Dumitru Nemeș, 25 de ani muncă silnică; Nistor Lala, Dumitru Lungan și Ioan Bihoi, 15 ani muncă silnică; Gheorghe Enea, 10 ani muncă silnică, dar și confiscarea averii¹³⁶. Recursul lui Iancu Baderca, Gheorghe Balica și Victor Curescu a fost respins, cei trei partizani fiind executați la 13 august 1953, ora 4,30, la Caransebeș¹³⁷.

¹²⁹ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 124-125.

¹³⁰ *Ibidem*, f. 63, 125; *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 358-359 (doc. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 107-110). Vezi și *Cartea Albă a Securității*, vol. II, p. 366; Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 291 (document de la ASRI, fond D, dos. 10.104, f. 13-44).

¹³¹ ASRI, fond D, dos. nr. 2.168, f. 64. Vezi și *Cartea Albă a Securității*, vol. II, p. 366; Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 291 (doc. de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 13-44); Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 82 (doc. de la ACNSAS, fond Penal, dos. nr. 131, vol. 1, f. 130 (v.)).

¹³² Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 290 (doc. de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 13-44).

¹³³ *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 359, 361, 550 (doc. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 17-22, 107-110, 112-116).

¹³⁴ Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 292-293 (doc. de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 13-44).

¹³⁵ *Ibidem*, p. 292-293, nota 462 (doc. de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.135, f. 24-25).

¹³⁶ Ileana Silveanu, *Cărările speranței. Destine ale rezistenței anticomuniste din Banat*, vol. I, Timișoara, Editura Marineasa, 1998, p. 63-64, 67-75, 82; Adrian Brișcă, *Ioan-Liviu Vuc (1913-1969)*, în *Arhivele Totalitarismului*, nr. 36-37/2002, 3-4, p. 276; Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 82.

¹³⁷ ASRI, fond D, dos. nr. 7.805, vol. 1, f. 41, 44; Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 82-83 (doc. de la ACNSAS, fond Penal, dos. nr. 131, vol. 4, f. 3, 202-204); Ileana Silveanu, *op. cit.*, vol. I, p. 67-75; Adrian Brișcă, *op. cit.*, p. 276.

Anchetarea membrilor capturați ai grupului Ișfănuț în condițiile bine cunoscute a permis Securității să afle care erau gazdele lor, ceea ce a crescut numărul celor reținuți la sfârșitul lunii (îndeosebi pe 18) martie 1953. Din comunele Verendin, Lăpușnicu-Mare, Mehadica, Poiana și Bozovici au fost ridicate 14 persoane, inclusiv trei femei, formând așa-numitul „grup de alimentatori”¹³⁸. Susținătorii grupului Ișfănuț au fost condamnați prin sentința nr. 71/1953 la pedepse variind între 3 și 15 ani muncă silnică¹³⁹.

Între cei care îi ajutaseră pe partizani s-a aflat Sofia Obeșterescu zisă Nica, țărancă săracă din comuna Lăpușnicu Mare, văduvă de război (soțul ei murise în ultima parte a celei de-a doua conflagrații mondiale, în luptele din Ungaria). Din vara anului 1951 le-a oferit găzduire și mâncare lui Gheoghe Balica și Iancu Baderca. Pentru acest motiv a fost arestată la 18 martie 1953, iar prin sentința Tribunalului Militar Timișoara din 28 mai 1953 a primit șase luni închisoare corecțională. Nicolae Moață, din comuna Bozovici, i-a ajutat pe partizani din primăvara anului 1952, oferindu-le alimente, dar și pulovere și ciorapi, piese tricotate de soția sa. Potrivit documentelor Securității, Moață a refuzat să dezvăluie ceva în timpul anchetei, preferând să se sinucidă decât să-i predea pe fugari. Este însă posibil ca datorită atitudinii sale de necolaborare să fi fost ucis de anchetatori. Ileana Moață, soția lui Nicolae Moață, a fost și ea arestată, judecată și condamnată, alături de membrii lotului său, care au primit pedepse situate între șase luni și un an. Acasă au rămas doi copii, care nu mai aveau nici un sprijin. Un număr foarte mare (82) de locuitori din comuna Bozovici au alcătuit un memoriu către președintele Tribunalului Militar pentru Unitățile MAI, solicitând reducerea pedepsei pentru Ileana Moață. Ca urmare a recursului, i s-a redus pedeapsa la șase luni închisoare, executate la Timișoara și Mislea. O altă femeie arestată pentru sprijinirea partizanilor Iancu Baderca, Nistor Duicu și Ion Caraibot zis Ciovică, între toamna anului 1950 și primăvara lui 1953, a fost Maria Popovici, din comuna Mehadica. În anchetă avea să declare: „Am avut ocazia de a-i denunța [pe partizani – n.n.], dar n-am vrut, deoarece îmi părea rău și m-am simțit atașată lor”. Pentru loialitatea ei, într-o vreme în care delațiunea era un adevărat flagel, a primit șase luni închisoare, ajungând la Mislea¹⁴⁰.

Mihai Șărângău zic Cibuc a fost arestat în 1954-1955 datorită legăturilor cu partizanii. Pus în capul unui lot format din 12 persoane din Lăpușnicu Mare, pe care nu le văzuse vreodată, a fost judecat și condamnat la 8 ani muncă silnică, confiscarea averii, 300 de lei pentru port ilegal de armă și 100 de lei cheltuieli de judecată. Și-a executat pedeapsa la Timișoara, Jilava, Capul Midia, Adjud, minele de la Baia Sprie și Valea Nistrului, iar în cele din urmă la Gherla¹⁴¹.

6. Anihilarea ultimilor partizani (1954)

Ca urmare a succeselor poliției politice, grupul mai era compus din cinci persoane la începutul anului 1953¹⁴².

Nicolae Ciurică și Gheorghe Stănescu („de la Mărășești”) au fost trădați de un om de încredere, Toma Duicu, din Cornereva, văr cu frații Duicu. Cei doi partizani au fost prinși în timp ce dormeau, la 22 aprilie 1954¹⁴³.

În timpul anchetei – în care „am luat bătaie cât nu duce un tren” –, întrebat cine erau cei care îl aprovizionaseră, Ciurică a căutat să denunțe cât mai mulți dintre oamenii Securității. Era și o formă de corecție a celor care intraseră în slujba poliției politice (un asemenea caz a fost Ștefan Belcotă din Cornereva, care ulterior a fost eliberat, pe baza declarației aceluiași partizan, dar rămânând și el, probabil, cu amintirea bățăilor administrate chiar de cei pe care îi slujise)¹⁴⁴.

¹³⁸ Ileana Silveanu, *op. cit.*, vol. I, p. 115.

¹³⁹ Camelia Ivan Duică, *op. cit.*, p. 80.

¹⁴⁰ Ileana Silveanu, *op. cit.*, vol. I, p. 115-118.

¹⁴¹ Mărturia lui Mihai Șărângău zis Cibuc, Verendin, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 189-191.

¹⁴² ASRI, fond D, dos. 2.168, f. 46, 64. Vezi și Marius Oprea (ed.), *op. cit.*, p. 291 (document de la ASRI, fond D, dos. nr. 10.104, f. 13-44).

¹⁴³ Mărturia lui Nicolae Ciurică, Teregova, județul Caraș-Severin (originar din Baia de Aramă, județul Mehedinți), în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 90-91, 104.

¹⁴⁴ *Ibidem*, p. 91-92, 96-97.

Procesul lui Nicolae Ciurică a fost judecat de Tribunalul Militar București, în deplasare la Craiova. Partizanul a primit 25 de ani. Tatăl lui fusese (re)arestat o dată cu el și implicat în proces, primind 7 ani de închisoare. Având o structură de rebel, Nicolae Ciurică a refuzat să facă munca forțată în minele de plumb din Maramureș, motiv pentru care a fost pus în lanțuri. Pentru a scăpa a simulat că era epileptic. Declarat inapt, a fost dus la Gherla. Cât îl privește pe Gheorghe Stănescu, acesta ar fi fost condamnat la moarte, însă pedeapsa i-a fost comutată la închisoare, el supraviețuind detenției¹⁴⁵.

Dumitru Mutașcu și Gheorghe Serengău se izolaseră anterior de ceilalți partizani, alături de ei fiind și o femeie, Maria Jurchescu zisă Baboanța lui Fus. Dacă vara nu era nevoie de adăposturi trainice, iarna ridica mari probleme pentru partizani. Într-una din ierni cei trei și-au construit un adăpost în Munții Semenic, sub pământ, în apropierea unui izvor. „S-a nimerit acolo un lemn, o scorbură în sus; pe acolo a ieșit fumul și aici a curs izvorul, în partea de sus a folosit izvorul pentru mâncare, iar din partea de jos pentru necesități. Închis ermetic era totul”¹⁴⁶.

La un moment dat a fost o dispută între Dumitru Mutașcu zis Fus și Gheorghe Serengău¹⁴⁷, din cauza Mariei Jurchescu, potrivit martorilor. În orice caz, conflictul s-a terminat cu uciderea lui Mutașcu de către Serengău, în noiembrie 1954¹⁴⁸. Cel dintâi a fost găsit, la 28 noiembrie 1954, împușcat, în pădurea de lângă localitatea Văliug¹⁴⁹. Iosif (sau Ion) Mutașcu, fiul lui Dumitru Mutașcu, a avut de suferit de pe urma implicării tatălui său în rezistență. Era deseori reținut câte două-trei săptămâni și bătut pentru a spune unde se ascundea părintele său. La un moment dat i s-a impus chiar restricție, timp de un an interzicându-i-se să iasă din curte¹⁵⁰.

Serengău rămăsese singurul neprins din vechiul grup. Securitatea a aflat locul în care se afla bordeiul său cu alimente, la 30 de km de localitatea Văliug, în Munții Semenicului. S-a instalat un post-capcană format dintr-o echipă a Securității. În ziua de 6 decembrie 1954 a apărut Serengău, care a verificat împrejurimile, a tras cu arma în interiorul bordeiului, iar apoi a intrat înăuntru. Și-a lăsat arma în bordei și a ieșit cu un ceaun pentru a-și lua apă dintr-un pârâu aflat în apropiere. Lipsa lui de prevedere a permis Securității să-l captureze¹⁵¹. Datorită anchetării lui Gheorghe Serengău și a Mariei Jurchescu, Securitatea a reușit să aresteze numeroase alte persoane care îi susținuseră pe partizani, printre ei Dumitru Busuioc, Ion Petru Popescu ș.a.¹⁵². Prin sentința nr. 125/1955 a Tribunalului Militar Timișoara, Gheorghe Serengău a fost condamnat la moarte și executat la 23 aprilie 1955¹⁵³. Maria Jurchescu a fost condamnată la 15 ani, dar a scăpat în 1964, când au fost eliberați cei mai mulți dintre deținuții politici¹⁵⁴.

Partizanii care au supraviețuit, familiile sau susținătorii lor poartă încă urmele torturilor suportate la Securitate. Cum aminteam, soția lui Pavel Vădraru a fost arestată în 1949, rearestată în 1950 și supusă unui tratament cumplit:

¹⁴⁵ *Ibidem*, p. 81, 92, 96, 101-102.

¹⁴⁶ Mărturia lui Mihai Șărângău, comuna Verendin, județul Caraș-Severin, în *ibidem*, p. 191; mărturia lui Iosif/Ion Mutașcu (fiul lui Dumitru Mutașcu zis Fus), Verendin, județul Caraș-Severin, în *ibidem*, p. 196.

¹⁴⁷ Gheorghe Serengău s-a născut în octombrie 1912 în comuna Verendin, județul Caraș-Severin (ASRI, fond D, dos. nr. 7.778, vol. 3, f. 69).

¹⁴⁸ *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 355 (doc. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 103-106); mărturia lui Mihai Șărângău, Verendin, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 191-192; mărturia lui Iosif/Ion Mutașcu (fiul lui Dumitru Mutașcu zis Fus), Verendin, județul Caraș-Severin, în *ibidem*, p. 199; mărturia lui Iosif Baderca zis Gherghiniță, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 222.

¹⁴⁹ Theodor Bărbulescu, Liviu Țăranu, *op. cit.*, p. 129.

¹⁵⁰ Mărturia lui Iosif/Ion Mutașcu (fiul lui Dumitru Mutașcu zis Fus), Verendin, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 196-198.

¹⁵¹ ASRI, fond D, dos. nr. 7.778, vol. 3, f. 69; *Bande, bandiți și eroi ...*, p. 355 (doc. de la AMI, fond DMRU, dos. nr. 34, f. 103-106).

¹⁵² Mărturia lui Iosif/Ion Mutașcu (fiul lui Dumitru Mutașcu zis Fus), Verendin, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 199-200.

¹⁵³ ASRI, fond D, dos. nr. 7.778, vol. 3, f. 69.

¹⁵⁴ Mărturia lui Mihai Șărângău, Verendin, județul Caraș-Severin, în Miodrag Milin (coord.), *op. cit.*, p. 192; mărturia lui Iosif/Ion Mutașcu (fiul lui Dumitru Mutașcu zis Fus), Verendin, județul Caraș-Severin, în *ibidem*, p. 199.

„A[u] bătut-o și-au dus-o cu salvarea, au dus-o la Timișoara, fiind gata să înnebunească. I-au ars ochii, au pus-o la curent și i-au ars lumina ochilor. E handicapată gradul I acum [anii '90 – n.n.], nu se mai poate face nimic nici cu ochelari, nici altfel. Face mâncare, dar pe pipăite, zice «taie și mie câtă pită!» dar pita-i tăiată, lângă ea. Dacă curăță cartofi, o face, așa, mai mult pe mână și-i verific eu. E greu [...]”¹⁵⁵.

Ce i-a ajutat pe acești oameni să suporte atât perioada rezistenței, cât și detenția?

„Păi aia m-a ținut, credința, dom'le. Care n-a mai crezut în nimica o murit, și-au pus capăt zilelor [...] De când am plecat partizan, eu n-am mai înjurat pe Dumnezeu [...] Am fost toți cu credință, dom'le. Dacă am făcut crime, am făcut fiindcă trebuia să le facem. O dată ce vii tu să mă omori pe mine, eu trebuie să mă apăr [...]”¹⁵⁶.

7. Concluzii

Partizanii din grupul colonelului Ion Uță care s-au salvat în urma luptelor din februarie 1949 au încercat să se reunească la scurt timp după aceea. Nu a mai existat însă un singur lider și nici un singur grup. A existat o mare fluctuație în privința componenței și conducerii acestor grupuri. Este dificil, dacă nu imposibil, de făcut o delimitare clară a membrilor acestora și a șefilor aflați în fruntea lor. Membrii erau foști adepți ai Partidului Național-Țărănesc și ai Partidului Național Liberal ori apolitici. În interiorul acestor mici formațiuni a funcționat un fel de „democrație”, deciziile importante luându-se cu acceptul tuturor membrilor. În anumite perioade au fost recunoscuți ca lideri frații Duicu, Dumitru Ișfănuț și Dumitru Mutașcu. Totuși acești partizani nu au avut un program articulat, ci au încercat să rămână liberi până în momentul în care, sperau ei, avea să izbucnească războiul între americani și sovietici, care se considera că avea să fie câștigat de cei dintâi.

Aceste grupuri au fost constituite din relativ mulți partizani, care au menținut un strâns contact între ei, adunându-se chiar pentru a se lansa în acțiuni curajoase contra autorităților. Luptătorii anticomuniști din aceste grupuri au acționat pe un areal mult mai mare decât toate grupurile dinaintea lor, incluzând Munții Semenici, Almăj, Țarcu, Godeanu, Munții Cernei și Munții Mehedințiului și Gorjului, epicentrul fiind în zona comunelor Domașnea, Teregova, Verendin, Cornereva, Luncavița, Mehadica etc.

Luptătorii anticomuniști din grupurile conduse de frații Duicu, Dumitru Mutașcu și Dumitru Ișfănuț au fost foarte importanți în ochii serviciilor represive, împotriva lor fiind mobilizate efective importante de Securitate, Miliție, autorități administrative, precum și numeroși informatori. Partizanii au căzut rând pe rând în anii 1950-1954 ca urmare a luptelor directe, dar mai ales datorită infiltrărilor și trădărilor orchestrate de Securitate în rândurile rețelelor de sprijin. Astfel au fost neutralizați inclusiv unii lideri. Nu au lipsit nici conflictele în interiorul grupurilor, unele cu final tragic. Rezistența acestor partizani mai bine de cinci ani de la distrugerea grupului Uță nu ar fi fost posibilă fără sprijinul masiv oferit de rude și prieteni, care în acest fel și-au riscat libertatea și chiar viața.

DORIN DOBRINCU

¹⁵⁵ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 208. Vezi și mărturia Martei Vădraru, în Ion Hurtupan, *op. cit.*, p. 224.

¹⁵⁶ Mărturia lui Pavel Vădraru, Orșova (originar din Mehadica), județul Caraș-Severin, în Dumitru Andreca, *op. cit.*, p. 205-207.

ION UȚĂ'S PARTISANS. RESISTANCE GROUPS IN BANAT ORGANIZED BY THE BROTHERS DUICU, DUMITRU MUTAȘCU AND DUMITRU IȘFĂNUȚ (1949-1954)

SUMMARY

The partisans in colonel Ion Uță's group, who managed to save themselves after the fights in February 1949, tried to reunite shortly after, but there was no single leader or single group anymore. There existed a large fluctuation of both members and leaders of these groups. It is difficult, if not impossible, to have a clear image of their members and leaders. The members were former supporters of the National Peasants' Party and of the National Liberal Party or they were apolitical. Inside these small political groups a kind of "democracy" functioned, the important decisions being taken with the approval of all the members. During certain periods, the brothers Duicu, Dumitru Ișfănuț and Dumitru Mutașcu were acknowledged as leaders. Nevertheless, these partisans did not have an articulate programme; they mainly tried to stay free till the moment when, so they hoped, the war between the Americans and the Soviets was going to start, the victory undoubtedly belonging to the former.

These groups were composed of relatively many partisans, who maintained close connections with one another, gathering to take courageous action against the authorities. The anticommunist fighters in these groups fought guerrilla battles over a much wider area than any of the groups before them, including the Mountains of Semenic, Almăj, Țarcu, Godeanu, Mountains of Cernei and Mountains of Mehedinți and Gorj. The epicentre was in the area of the villages Domașnea, Teregova, Verendin, Cornereva, Luncavița, Mehadica etc. The anticommunist guerrillas in the groups led by the brothers Duicu, Dumitru Mutașcu and Dumitru Ișfănuț were very important in the eyes of the repressive security services. Militia troops, administrative authorities and numerous informers were organized against them. The partisans fell one after the other in the years 1950-1954, in direct fights, but especially because of the informers' betrayals. Some of the leaders also fell pray to such practices, much encouraged by the Securitate. Besides, there were conflicts among the groups themselves, some of them ending tragically. The partisans' resistance, for more than five years after Uță's group was annihilated, would not have been possible without massive support from relatives and friends, who endangered their own freedom and even lives.